

Janika Kosonen

NUORENA ISÄKSI –
Kirjallisuuskatsaus alle 22-vuotiaana isäksi tulleiden
havaittuihin ja koettuihin tuentarpeisiin teiniraskauksissa

TIIVISTELMÄ

Janika Kosonen: Nuorena isäksi – Kirjallisuuskatsaus alle 22-vuotiaana isäksi tulleiden havaintuihin ja koettuihin tuentarpeisiin teiniraskauksissa
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Sosiaalityön tutkinto-ohjelma
Tammikuu 2020

Tämä tutkimus on laadullinen kirjallisuuskatsaus, jossa tutkimustehtävänä on tehdä synteettinen selvitys alle 22-vuotiaana isäksi tulleiden havaituista ja koetuista tuentarpeista teiniraskauksissa. Tutkimusaiheen ympärille kiinnittyy sosiaalityölle ilmeisiä teemoja kuten raha ja talous, työllistyminen, perhetyö, yhteiskunnan rakenteet sekä sosiaalinen tuki ja verkostot.

Tutkimus saa teoreettisen viitekehýksensä nuorisoiän, identiteetin ja maskuliinisuuden sekä nykyaikaisen isyyden ja nuoren isyyden teoreettisesta tarkastelusta. Tämän kirjallisuuskatsauksen aineisto koostuu 12 englanninkielisestä tieteellisestä artikkelista. Tutkimusaiheen ympärillä on Suomessa ja muissa Pohjoismaissa tehty vasta hyvin vähän tutkimusta, minkä vuoksi kirjallisuuskatsaukseni tavoitteena on osaltaan perustella jatkotutkimuksen tarvetta Suomessa.

Tutkimukseni tulos on, että nuoret isät tarvitsevat erityistä sosiaalista tukea isyyteen kasvamisessa ja he myös hyötyvät saamastaan tuesta erityisen paljon. Nuorten isien kohdalla etenkin virallisilta tahoilta saadun sosiaalisen tuen merkitys on korostunut. Nuoret vanhemmat tarvitsevat erityistä tukea parisuhteen ja jaetun vanhemmuuden osa-alueilla, joiden erityispiirteet tulisi sosiaalityössä tunnistaa paremmin. Nuoreen isyyteen liittyvän tematiikan ymmärtäminen juuri sosiaalityössä on tärkeää, sillä sosiaalityöllä on erityinen paikka tunnistaa nuoria isiä, jotka perusjoukkona ovat muuten vaikeasti tavoitettavissa. Nuoren isän sitoutumista lapseen edesauttavat varhainen kokemus omasta isyydestä, jaetun vanhemmuuden tuki sekä läheisverkostolta ja virallisilta tahoilta saatu sosiaalinen tuki isyyden alussa.

Avainsanat: kirjallisuuskatsaus, nuori isyys, nuoret isät, sosiaalityö, sosiaalinen tuki, maskuliinisuus, yhteiskunta, jaettu vanhemmuus, nuoret vanhemmat

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällysluettelo

1 Johdanto	4
2 Teoriatausta	6
2.1 Nuorisoikä, identiteetti ja maskuliinisuus	6
2.2 Isyys nykyajassa	10
2.3 Nuorena isäksi.....	14
3 Tutkimuksen toteutus.....	17
3.1 Tutkimuksen tavoite, menetelmä ja tutkimusetiikka.....	17
3.2 Aineiston kuvaus	18
4 Tulokset	21
4.1 Koetut tuentarpeet.....	22
4.2 Havaitut tuentarpeet	26
5 Yhteenveto ja pohdinta	31
Kirjallisuus	34
Liitteet.....	38
Taulukot ja kuvat	
Taulukko 1. Aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit	17
Kuvio 1. Tulosten teemoittelu.	19

1 Johdanto

Nuoret isät ovat näkymätön ja vaikeasti tavoitettava perusjoukko, joiden erityistarpeiden tunteminen sosiaalityössä on tarpeen. Kandidaatintutkielmani on laadullinen kirjallisuuskatsaus, jossa tarkastelen alle 22-vuotiaana isäksi tulleiden havaittuja ja koettuja tuentarpeita teiniraskauksissa. Suomalaisessa tutkimuksessa alle 22-vuotiaana isäksi tulemistä on pidetty poikkeuksellisen nuorena ikänä tulla isäksi, minkä vuoksi myös tässä tutkimuksessa on päädytty kyseiseen ikärajaan (ks. esim. Lehti ym. 2012a; Lehti ym. 2012b). Tutkimusaihe on valikoitunut oman kiinnostukseni ja omien käytännön havaintojeni perusteella. Aihe on sosiaalityön viitekehyksessä relevantti, sillä ilmiön ympärille kiinnittyy useita sosiaalityölle ilmeisiä sisältöjä, kuten raha ja talous, työllistyminen, perhetyö, koulupudokkuus, sosiaalinen tuki ja verkostot sekä yhteiskunta ja kulttuurinen ilmapiiri. Sosiaalityössä olisi ensiarvoisen tärkeää ymmärtää nuoreen isyyteen liittyviä erityispiirteitä ja taustatekijöitä, jotta palveluja osattaisiin suunnitella ja kohdentaa oikein.

Tässä kirjallisuuskatsauksessa keskitytään tarkastelemaan nuorta isyyttä ja raskauteen osallisuutta nimenomaisesti teiniraskauksissa. Tähän valintaan on päädytty siitä syystä, että tutkimuksen teoreettinen painotus liittyy vahvasti nuorisoiän ikävaiheeseen. Tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita isyyden ilmiöiden sijoittumisesta tavanomaisesta poikkeavaan ikävaiheeseen ja siitä kumpuavista tuentarpeista. Tässä kontekstissa näitä ilmiöitä tarkastellaan nuorten vanhempien keskinäisten suhteiden viitekehyksessä. On kuitenkin syytä todeta, etteivät nuoret isät tai äidit kaikissa tapauksissa ole lapsen toisen vanhemman kanssa saman ikäisiä. Tässä yhteydessä tarkastelu on tietoisesti rajattu tilanteisiin, joissa molemmat vanhemmat ovat iältään nuoria.

Tutkimusaihe on yleisen isyyskeskustelun kannalta ajankohtainen. 1960-luvulta alkaneen sukupuoliroolidebatin saattamana isyys on alkanut muotoutua nopeasti yhteiskunnallisen kehityksen mukana ja saanut uusia, modernin isyyden muotoja (Aalto 2018, 31–33). Isiltä on alettu odottaa tasa-arvoista, ”äitimäistä” osallistumista lasten hoitoon ja kasvatukseen, mutta edelleen suuressa osassa palveluita ja tukitoimia keskiössä nähdään äiti-lapsi-instituutio. Tässä on osaltaan kyse traditioista ja yhteiskuntamme historiasta, mutta myös luotettavan tiedon puutteesta, mikä vaikeuttaa ilmiöiden tunnistamista sekä palvelujen suunnittelua ja kohdentamista.

Tässä tutkielmassa pyrin vastaamaan tähän tarpeeseen luotettavasta tiedosta rakentamalla olemassa olevan tiedon pohjalta aiheesta perusteellisen kokonaisuuden.

Voidaksemme ymmärtää nuoreen isyyteen liittyviä erityispiirteitä, ominaisuuksia ja problematiikkaa, sosiaalityössä on paremmin tunnistettava ja tiedostettava ilmiön taustoja. Tässä tutkielmassa pyritään kokoamaan synteesis omaisesti yhteen sosiaalityön kannalta relevanttia olemassa olevaa tutkimustietoa aiheen ympäriltä, ja perustelemaan sosiaalityön roolia nuorten isien ja nuorten vanhempien tukemisessa. Tämä kirjallisuuskatsaus poistuu tietoisesti äiti-lapsi-konseptin ulkopuolelle ja tämän tutkimuksen kontekstissa isyys ymmärretään äitiyteen suhteutettuna yhdenvertaisena vanhemmuutena.

Tutkimukseni on jaettu viiteen lukuun. Johdannon jälkeen luvussa kaksi tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakentuu ensin nuorisoiän, identiteetin sekä maskuliinisuuden käsitteiden määrittelystä. Tämän jälkeen teoreettisessa tarkastelussa siirrytään yleiseen isyyskeskusteluun ja nykyaikaisen isyyden teemoihin. Teoriatausta-osuus päättyy yhteenvedon omaisesti nuoren isyyden erityispiirteiden käsittelyyn. Luvussa kolme esitellään tutkimuksen tavoite, tutkimusmenetelmä sekä tutkimuksen aineisto. Neljäs luku sisältää tutkimuksen tulokset. Luvussa viisi esitetään pohdintoja yhteenvedon omaisesti.

2 Teoriatausta

2.1 Nuorisoikä, identiteetti ja maskuliinisuus

2.2.1 Nuorisoikä

Voidaksemme ymmärtää murrosiässä ja nuoruudessa isäksi tulemiseen liittyviä haasteita, tarpeita ja voimavaroja, on paneuduttava tarkastelemaan syvällisemmin kyseistä ikävaihetta. Suomessa nuorisolain (1285/2016, 3§) mukaan nuoria ovat kaikki alle 29-vuotiaat henkilöt. Kari Turusen (2005, 145) mukaan nuoruuden ikävaihe muodostuu yhdessä nuorisoian ja varhaisaikuisuuden ikävaiheista. Tämä määritelmä käsittää ikävuodet 13–28 (emt. 113, 145). Tutkimukseni kontekstissa nuoruus on näin ollen käsitteenä liian laaja ja pirstaleinen. Tästä syystä olen päätenyt viittaamaan tässä yhteydessä Turusen (2005, 113) käyttämään nuorisoikä-käsitteeseen, joka kattaa alleen 13–21-vuotiaat nuoret.

Daniel Levinson (1978) määrittelee ikävuodet 17. –22. varhaisaikuisuuteen siirtymisenä, joten myös ”aikuistuva nuori” voisi olla tässä yhteydessä relevantti ilmaus (Levinson 1978 Lehtisen, Kuusisen & Vauraan 2007, 30 muk.). Rajanveto nuorisoian ja varhaisaikuisuuden välillä ei kuitenkaan ole täysin yksiselitteistä tai ehdotonta, sillä tällaiset merkittävät transitiovaiheet ovat hyvin yksilöllisiä ja osittain limittäisiä (Turunen 2005, 145). Nuorisoikä on tässä kontekstissa kuitenkin syytä erottaa varhaisaikuisuuden käsitteestä perusteellisemmän tarkastelunäkökulman saavuttamiseksi.

2.1.2 Identiteetti

Nuorisoian tarkastelu ilman identiteetti-käsitteen huomioimista ja identiteettikehityksen tarkempaa määrittelyä, olisi sangen perusteetonta. Lehtinen kumppaneineen (2007, 29) esittävät, että nuoruusiän kehitystä kuvaaville teorioille ominaista on jonkinasteinen erilleen kasvamisen teemaan pureutuminen. Erilleen kasvamisen voidaan katsoa näkökulmasta riippumatta liittyvän läheisesti identiteettikehitykseen nuorisoässä, mistä konkreettisin kuvaus lienee amerikkalaisen psykoanalyytikon Roger Gouldin (1978) teoriointi (Gould 1978 Lehtisen ym. 2007, 29 muk.). Hän esittää, että edellytys aikuistumiselle ja identiteetin muodostumiselle on lapsuuden irrationaalisista uskomuksista irtaantuminen ja omien vanhempien maailmankuvan hylkääminen. Nuoruudessa nämä uskomukset ylläpitävät yksilön kuvitelmaa ikuisesta

turvallisuudesta ja näin ollen ne myös suojaavat nuorta mieltä minän muuttumiseen liittyviltä kielteisiltä tuntemuksilta. (Emt.)

Turusen (2005, 114) mukaan nuorisoikään liittyy tunteiden intensiivistä voimistumista, minkä myötä omasta elämästä tulee itselle ”henkilökohtaisempaa”. Elämän henkilökohtaistuminen on luonnollinen kokemus, mikä seuraa siitä, kun nuori aloittaa ikävaiheelle tyypillisen tutkimusmatkan itseensä ja omaan minuuteensa (ks. Lehtinen ym. 2007, 26). Lehtinen kumppaneineen (2007, 28) kuvailevat nuoruuden minäelämästä koskevan tutkimuksen kulmakiveksi Erik H. Eriksonin (1950) psykososiaalinen kehitysteorian. Siinä ihmisen kehitystä tarkastellaan enemmän psykososiaalisesti, aiemmin vallalla olleen biologisen ja psykoseksuaalisen lähestymistavan sijaan. Erikson käyttää kehitysvaiheista käsitettä *psykososiaalinen kriisi*, joiden ratkaisuja kuvatakseen hän on muodostanut eräänlaisia psykologisia vastinpareja. Vastinpareista toinen edustaa ikävaiheelle tyypillistä myönteistä kehitystulosta ja toinen puolestaan kielteistä kehitystulosta. (Lehtinen ym., 23–24.)

Nuorisoikää ei voida perustellusti tarkastella irrallisena lapsuuden ikävaiheesta, minkä vuoksi esittelen pintaraapaisun omaisesti Eriksonin määrittelemät vastinparit myös varsinaista nuoruutta edeltävälle ikävaiheelle, joka käsittää ikävuodet 6–12 (Erikson 1950 Lehtisen ym. 2007, 24–25 muk.). Ikävuodet 6–12 sisältävät tässä yhteydessä latenssi-iän, kouluiän sekä alku- ja varhaisnuoruuden. Psykologinen vastinpari Eriksonin määritelmän mukaan tässä neljännessä kehitysvaiheessa on uutteruuden ja huonouden tunteen (*industry vs inferiority*) välinen konflikti. Myönteisenä kehitystuloksena kaikissa kehitysvaiheissa ihminen saavuttaa ”perusvoiman”, joka neljännessä kehitysvaiheessa on itseä koskeva pystyvyyden tunne, mikä johtaa kykyyn olla uuttera. Neljännessä kehitysvaiheen kielteinen kehitystulos saavutetaan epäonnistumisten seurauksena, jotka johtavat alemmuuden, kykenemättömyyden ja huonouden tuntemuksiin omasta itsestä. (Emt., 25.)

Nuori tarvitsee myönteisen kehitystuloksen saavuttamiseksi sosiaalisen ympäristönsä tukea, sillä siihen pääseminen ei ole suinkaan helppoa. Myönteisen kehitystuloksen saavuttamista hankaloittaa murrosiässä erityisesti häpeän ja vihan tunteille herkistyminen (Turunen 2005, 116–120). Häpeän tunne muodostuu nuorelle ikään kuin ”sosiaalisesti aistiksi” ja vihan tunne nousee pinnalle häpeän vastavoimaksi.

Itsenäistymisprosessiin kuuluu herkistyminen ympäristölle, jossa nuori sitten navigoi voimistuneiden tunteidensa, "aistiensa" avulla. (Emt.) Turunen (2005, 115) viittaa murrosikään jopa "sosiaalisena syntymisenä".

Sosiaalinen syntyminen on varsin korkealentoinen ilmaus nuorisoiästä, mutta viitteitä sen totuudenmukaisuudesta on löydettävissä myös Eriksonin psykososiaalisesta kehitysteoriasta. Viides, nuoruuden kehitysvaihe, on Eriksonin teorian mukaan identiteetin ja roolihämmennyksen välisen konfliktin aikaa (Erikson 1950 Lehtisen ym. 2007, 25 muk.). Siinä myönteiseen kehitystulokseen päästään löytämällä oma itsensä ja oma minuus, tuntemalla menneisyyden ja tulevaisuuden yhdistävä eheyden elämys sekä tavoittamalla oman elämän suunta. Yksilö saavuttaa viidennen kehitysvaiheen perusvoiman, minäidentiteetin. (Emt.) Edellä mainittu kuvaus myönteisen kehitystuloksen saavuttamisesta synnyttää kieltämättä jonkinlaisen mielikuvan "sosiaalisesta syntymisestä". Kielteinen kehitystulos puolestaan liittyy yksilön kokemukseen siitä, ettei hän tunne itseään, sekä erilaisten roolien sekavuuteen ja epäjärjestykseen (Erikson 1950 Lehtisen ym. 2007, 25 muk.).

Nuorisoiän viimeinen kolmannes alkaa Turusen (2005, 135) mukaan nuoren tullessa noin 18 vuoden ikään. Viimeinen kolmannes, ikävuodet 18–21, on aikaa, jolloin nuoren ajattelu tyypillisesti rauhoittuu ja nuorisoiässä saavutetut kehitystulokset vakiintuvat. Nuori kaipaa edelleen tilaa itsensä etsimiseen, vaikkakin tietynlaista vakiintumista ja aikuistumista alkaakin tapahtua. (Emt., 136–138.) Identiteettikehitys ei suinkaan pysähdy tähän, vaan Eriksonin näkemyksen mukaisesti sen voidaan katsoa alkavan lapsuudesta ja jatkuvan läpi koko ihmiselämän (Erikson 1950 Lehtisen ym. 2007, 27 muk.).

2.1.3 Maskuliinisuus

Identiteetti on monisyinen käsite, jonka yhtenä ulottuvuutena ymmärretään sukupuoli ja seksuaalisuus. Tässä yhteydessä pidän relevanttina tulokulmana maskuliinisuuden laajempaa tarkastelua, sillä sen voidaan katsoa vaikuttavan sekä nuorten miesten yksilöllisissä identiteeteissä että yhteiskunnallisissa arvoissa ja asenteissa nuoria isiä kohtaan. Ilana Aallon (2018, 29; ks. myös Jokinen 1999, 7) mukaan yleinen käsitys "miehen mallista" on niin itsestään selvänä pidetty, ettei sen perusteellisemmalle määrittelylle koeta juuri tarvetta. Tällainen näkemys perustuu hegemoniselle

heteromaskuliinisuuden kulttuuriselle ylivallelle, joka pitää yllä hallitsevia käsityksiä tietyyntyyppisen maskuliinisuuden ”oikeaoppisuudesta” (ks. esim. Lunabba 2018, 105-107). Nuoriin miehiin ja erityisesti nuoriin isiin liittyvien ilmiöiden tarkastelu kuitenkin oikeuttaa, ellei jopa edellytä, maskuliinisuuden ja mieheyden syvempää määrittelyä.

Kriittinen miestutkimus ja sen erityisesti sukupuoleen keskittyvä perustutkimus pohjautuu alkujaan feministisen sukupuolentutkimuksen haaraan ja feministisiin teorioihin (Jokinen 1999, 8). Tämä on kaiken kaikkiaan looginen pohja kriittiselle miestutkimukselle, sillä mies- ja poikaerityiset kysymykset ja ilmiöt tulevat näkyviksi juuri tasa-arvokysymyksen valossa. Hannu Säävälän (1999, 52) mukaan monissa teorioissa maskuliinisuus esitetään mieheyden synonyyminä ja näiden käsitteiden voidaan katsoa kuvaavan sellaisia käytänteitä, joiden avulla mies esittää itsensä miehenä. Tällaisessa ajattelussa voidaan nähdä yhtäläisyyksiä Erving Goffmanin (1959) teoriointiin, jossa ihmisen toiminta nähdään ikään kuin performanssina tai esityksenä. Kaikilla ihmisillä on kokemuksiinsa perustuvia oletuksia siitä, että tietyissä sosiaalisissa tilanteissa he kohtaavat tiettyntyyppisiä ihmisiä. Yksilön tullessa uuteen joukkoon, hän tietoisesti tai tiedostamattaan pyrkii käyttäytymään siten, että hän antaisi muille itsestään omalta kannaltaan suotuisan vaikutelman, joka sopisi yhteen ”yleisön” odotusten kanssa. (Goffman 1959, 11–14.)

Maskuliinisuus ja mieheys ovat varsin kulttuurisidonnaisia konsepteja (Raitanen 2018, 225). Säävälän (1999, 52) mukaan kulttuuri ikään kuin tarjoilee maskuliinisia määreitä, joita miehet (ja naiset) sosiaalisten prosessien seurauksena oppivat. Kulttuuristen tekijöiden lisäksi myös muut tekijät, kuten naiseus, määrittelevät maskuliinisuuksia (Lehtonen 1999, 74). On tarkoituksenmukaisempaa puhua maskuliinisuuksista monikossa, koska maskuliinisuuksia on luonnollisesti erilaisia (ks. Raitanen 2018, 225). Maskuliinisuudet eivät kuitenkaan rajoitu olemaan ainoastaan miesten esityksiä omasta mieheydestään, vaan ne voidaan nähdä laajemmin myös valta-suhteina, hierarkioina ja kulttuurisina järjestelminä (emt., 224). Maskuliinisuuksien ymmärtäminen käsitteen monitasoisuuden ja intersektionaalisuuden kehyksessä on edellytys mies- ja poikaerityisten kysymysten tunnistamiseen ja niihin vastaamiseen.

Raitasen (2018, 225) mukaan maskuliiniseksi määritellyt piirteet muodostavat yleisesti hyväksyttävänä pidetyn ”miehen kategorian”. Siispä miehet, jotka eivät omaksu näitä

piirteitä, eivät mahdu miehen kategoriaan ja näin ollen identifioituvat muiden toimesta ei-miehiksi. Tällainen kategorisointi ja identiteettipeli voi olla nuorille miehille erityisen raakaa, puhumattakaan nuorista isistä, joihin keskitytään tarkemmin seuraavassa luvussa. Lunabba (2018, 108) korostaa, että lapsuuden (ja nuoruuden) sosiaalinen maskuliinisuus-kategoria eroaa aikuisista maskuliinisuuksista. Hänen mukaansa pojat mielletään perinteisesti interventioiden ja huolen kohteiksi ja poikien katsotaan lähtökohtaisesti olevan epäkypsiä puhumaan omista tunteistaan tai käymään keskusteluja vakavista aiheista (emt., 112). Toisin sanoen pojilta jopa odotetaan epäkypsää ja huonoa käytöstä ja poikiin kohdistetaan huolta ikään kuin ”varmuuden vuoksi”. Omaksumalla tällaisen aseman poika identifioituu ympäristönsä toimesta ”mieheksi” ja oravanpyörä on valmis.

Palatakseni Goffmanin (1959) ajatteluun, yksilön voidaan katsoa esittävänsä itsensä sosiaalisen roolin läpi. Sosiaalinen rooli pitää sisällään sellaisen käyttäytymisen, jolla yksilö täyttää tietyt asemaansa kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet. Esiintymisen tavoite on saada yleisö vakuuttumaan siitä, että henkilöllä todellisuudessa on ne piirteet, joita hän pyrkii ilmaisemaan. (Goffman 1959, 26–27.) Kun tämä ihmisen luontainen tavoite yhdistetään nuorisoiän psykososiaaliseen kriisiin, identiteetin ja roolihämmennyksen väliseen konfliktiin, olemme nuoria miehiä ja nuoria isiä koskevien erityiskysymysten ytimessä.

2.2 Isyys nykyajassa

Nykyaikaisesta isyydestä tai isättömyydestä puhuttaessa on ymmärrettävä kulttuurisen isyyden historiallista kontekstia laajemmin. Isyys sellaisena, kuin se tänä päivänä kulttuurisesti näyttäytyy, ei suinkaan ole näyttäytynyt samanlaisena vaikkapa 50 vuotta sitten. Itse asiassa isyyden konsepti ja käsitys isyydestä on muuttunut varsin nopeasti ja nykyaikainen osallistuva isyys on käsitteenä verrattain tuore (Devault ym. 2015, 48). Isyyden muovautumisen nykyiseen muotoonsa voidaan katsoa käynnistyneen 1960-luvun sukupuoliroolidebatin saattamana (Aalto 2018, 31–33; Kolehmainen & Aalto 2004, 12). 1960-luvulle paikantuu isyyden kulttuurisen muutoksen alku, joka aloitti Huttusen (1999, 179) mukaan isyyden dikotomisen muutosprosessin: isyys ohentui ja vahvistui samanaikaisesti. Ohenevalla isyydellä tarkoitetaan yksinkertaisimmillaan isättömyyttä ja isän puuttumista, kun taas

vahvistuva isyys viittaa puolestaan uudenlaiseen osallistuvan ja hoivaavan isän konseptiin (emt.).

Tartun ensin vahvistuvan isyyden ilmiöön ja pohdin sen taustoja ja nykytilaa. Kekäle ja Eerola (2014, 20–21) tunnistavat kulttuurisen isyyden kolme historiallista mallitarinaa: esimodernin, modernin ja postmodernin isyyden mallitarinan. Esimodernissa isyyden mallitarinassa isyys on ollut etäistä ja patriarkaalista, modernissa mallitarinassa etäisyys on kaventunut, mutta isä on ollut edelleen puhtaasti perheen elättäjän roolissa. Vasta postmodernissa isyyden mallitarinassa hoivaava isyys on saanut mahdollisuuden ja siinä suhtaudutaankin edeltäviin mallitarinoiniin varsin kriittisesti (emt., 26). Postmoderni isyyden mallitarina on alkanut muotoutua 1970 ja 1980-luvuilla, jolloin alettiin Huttusen (1999, 179) mukaan puhua ”avustavista isistä”. Avustavassa isyydessä korostui aiempaa enemmän vuorovaikutus, läsnä ja saatavilla olo sekä äidin avustaminen lasten ja kodin hoidossa. Pian avustavan isyyden lanseerauksen jälkeen puhe siirtyi uuteen isyyteen, jossa puhuttiinkin jo hoivaamisesta, vastuusta ja isän sitoutumisesta lapseen ja perheeseen. (Emt.)

Isyys määrittyy ja sitä toteutetaan aina sukupuolen ja maskuliinisuuden viitekehyksessä. Tässä yhteydessä on asianmukaista todeta, etteivät biologinen sukupuoli (*sex*) ja sosiaalinen sukupuoli (*gender*) ole synonyymejä toisilleen (Miller 2011, 34). Kolehmainen ja Aallon (2004, 14) mukaan isyys määrittyy sellaiseksi, millaisena se näyttäytyy suhteessa äitiyteen ja päinvastoin. Isyyttä määrittelee maskuliinisuus, mikä puolestaan saa muotonsa suhteessa feminiinisyteen. Loppu viimein tällaisessa sukupuolten järjestäytymisessä suhteessa toisiinsa on kyse vallasta ja sen jakautumisesta. Maskuliinisuudet määritellään yleensä hierarkkisesti feminiinisyksiä korkeammalle (Kolehmainen & Aalto 2004, 13; Miller 2011, 42). Perheinstituutio ja isyys ovat kuitenkin sellaisia ulottuvuuksia, joissa mies voi poikkeuksellisesti kokea tämän valta-asemansa uhatuksi ja valtansa rajoittuneeksi (Miller 2011, 46). Miehet saattavat kokea, että heiltä puuttuu ikään kuin ”luontainen” kyky lasten ja kodin hoitoon, jonka he voivat ajatella naisella synnynnäisesti olevan (emt., 42).

Siirtymä etäisestä, patriarkaalisesta elättäjyydestä nykyaikaiseen osallistuvaan hoiva-isyyteen on tarkoittanut paitsi perheen sisäisiä muutoksia, myös muutospaineita

esimerkiksi perhepolitiikassa. Perhepolitiikassa on jouduttu heräämään äiti-lapsi-näkökulman lisäksi myös isyyden olemassa ololle, mikä näkyy pyrkimyksinä tasa-arvoistaa esimerkiksi vanhempainvapaita ja kehittää lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevia prosesseja (ks. esim. HE 88/2018; HE 206/2018; Kekäle & Eerola 2014, 31). Nykyaikaista isyyttä koskeekin tasa-arvon nimissä *jaetun vanhemmuuden* ideaali (Huttunen 1999, 186). Jaetussa vanhemmuudessa on kyse nimensä mukaisesti vanhemmuuden ja siihen liittyvien toimintojen sekä emotionaalisen hoivan tasavertaisesta jakautumisesta lapsen huoltajien kesken (emt.). Jaetun vanhemmuuden ideaali mitätöi käsitykset sukupuolten välisistä eroista vanhemmuussuhteissa (Kekäle & Eerola 2014, 28). Kekäleen ja Eerolan (emt., 29) mukaan postmodernissa isyyden mallitarinassa tragediana näyttäytyy se, jos jaetun vanhemmuuden ideaalia ei pystytä viemään käytäntöön.

Millaisena uusi, vahvistuva isyys sitten nykyajassa näyttäytyy? Jani Kolehmainen (2004, 89) sanoo isyyden "pehmentyneen". Pehmentymisellä hän viittaa juurikin postmodernin isyyden mallitarinan mahdollistamaan hoiva-ominaisuuteen ja auktoriteettiaseman hälventymiseen. Nykyajassa isä on osallistuva, mikä näkyy nykyisien omana tahtona ja tarpeena olla läsnä (*engl. being there*) lapselle ja perheelle (Miller 2011, 84). Läsnäolo on Millerin (emt.) mukaan terminä moniulotteinen ja siihen liittyviä käsitteitä ovat muun muassa vanhemman vaisto, rakkaus, aika, taloudellinen elatus, roolimallina oleminen, vakaan ympäristön luominen sekä johdonmukaisuus kasvatustyössä. Isyyden keskiössä ajatellaan edelleen olevan palkkatyö ja perheen elatus, minkä rinnalle uudessa isyydessä emotionaalinen lastenkasvatustyö on tekemässä sijaa. Vaikka mahdollisuudet isän jäämiselle kotiin lasten kanssa (*engl. homing*) ovat parantuneet, miehet eivät vielääkään juuri tartu tähän tilaisuuteen (Miller 2011, 42; Huttunen 2014, 190). Tämä vaatii todennäköisesti laajempaa kulttuurisen ilmapiirin muutosta, jotta lapset ja isä hiekkalaatikolla virka-aikaan nähtäisiin yhtä itsestään selvänä, kuin vastaavasti lapset ja äiti.

Suomalainen isyys on vahvistunut ja tulee Huttusen (2014, 188) mukaan vahvistumaan jatkossakin. Palatakseni isyyden dikotomiseen muutokseen, on toisessa päässä nähtävissä isyyden oheneminen. Isyys voi olla ohutta niin rakenteellisesti yhteiskunnan tasolla kuin toiminnallisestikin yksilöiden subjektiivisissa kokemuksissa. Oheneva isyys ei ole saanut samanlaista huomiota isyyden

muutospuheessa kuin osallistuva hoiva-isyys. Itse asiassa isättömyys-keskustelu on suhteellisen marginaalista, mikä näkyy muun muassa vakiintumattoman käsitteistön puuttumisena. Tämä voi johtua osittain siitä, että ohenevasta isyydestä on hyvin vaikeaa, ellei jopa mahdotonta tuottaa tilastollisia havaintoja ja luotettavaa tietoa. (Huttunen 2014, 185–187.) Isyyspuheessa tulisi kuitenkin huomioida aktiivisesti myös isättömyys-näkökulma, sillä se antaa merkityksiä ja perspektiiviä isyydestä käytävään keskusteluun.

Miehen sitoutumisesta isyyteen hyötyvät paitsi lapsi, myös isä itse, vanhempien parisuhde ja laajemmin koko yhteiskunta (Mykkänen & Eerola 2014, 49). Tutkimusnäyttö sitoutumisen positiivisista vaikutuksista lapseen on vahva, mutta isän sitoutuminen tukee myös lapsen toisen vanhemman vanhemmuutta mahdollistamalla jaetun vanhemmuuden toteutumisen käytännössä. Toisaalta prosessi on vastavuoroinen: äidin negatiivinen suhtautuminen miehen isyyteen uhkaa isän sitoutumista lapseen ja päinvastoin. Oikeastaan lapsen äidillä on loppujen lopuksi varsin ratkaiseva rooli isyyden portinvartijana. (Emt., 50–51.) Isän mahdollisuudet toimia isänä ovat monissa tapauksissa hyvin pitkälti kiinni isän suhteesta lapsen äitiin.

Huttusen (2014, 184) mukaan on olemassa kolmenlaista isättömyyttä: biologista, juridista ja psykologista. Ohuesta isyydestä puhuttaessa keskitytään usein näistä viimeisimmän, eli psykologisen isättömyyden käsitteeseen. Psykologisella isättömyydellä tarkoitetaan sitä, ettei lapsi ole kyennyt kiintymään kehenkään miespuoliseen henkilöön siten, että hänelle olisi muodostunut tähän henkilökohtainen isäsuhde (emt.) Huttunen (1999, 179) erottaa ohenevan isyyden kahteen isättömyyden alalajiin, joita hän nimittää aidoksi isättömyydeksi ja aikuistumattomaksi isyydeksi. Aidolla isättömyydellä viitataan niin sanottuun urbaanin yksinhuoltajuuden kehittyvään ilmiöön, missä isyyttä ei tosiasiallisesti ole olemassa, eikä sitä välttämättä ole koskaan ollutkaan. Aikuistumaton isyys viittaa Huttusen (emt., 179–181) mukaan ”ikuisiin poikiin isinä” tai ”Peter Pan” -isiin, joilta puuttuu halu tai kyky kantaa isyyden mukanaan tuomaa vastuuta. Tällainen isyys johtaa usein psykologiseen isättömyyteen, jossa lapsen on mahdotonta muodostaa isäsuhdetta sitoutumattomaan ja epäjohdonmukaiseen vanhempaan.

Yhtä kaikki, ne käsitykset ja määritelmät, joita nyky-isille kulttuurisesti annetaan, muodostavat myös ne odotukset, joihin heidän odotetaan omassa toiminnassaan vastaavan. Ymmärtääksemme isyyteen liittyviä ilmiöitä syvemmin, on meidän tunnettava näitä kehityspolkuja ja kulttuurisen ilmapiirin käännteitä. Nykyaikaisessa isyydessä on tunnistettavissa hoivan, osallistumisen ja uudenlaisen sitoutumisen piirteitä, unohtamatta kuitenkaan ilmiön toista puolta, jossa näyttäytyvät ohenevan isyyden ja psykologisen isättömyyden kehityssuunnat.

2.3 Nuorena isäksi

Kuten nuoruuden käsite itsessään, myös nuoren isän käsite määrittyy sosiaalisesti ja kulttuurisesti. Suomalaisissa tutkimuksissa alle 22-vuotiaana isäksi tulemistä on pidetty poikkeuksellisena Suomessa pakollisen asepalveluksen ja verraten korkean koulutustason vuoksi (ks. esim. Lehti ym. 2012a; Lehti ym. 2012b). Yhdysvalloissa ja Etelä-Amerikassa vastaava ikä on tyypillisesti hieman matalampi, noin 19–20 vuotta. Tässä tutkimuksessa nuorella isällä tarkoitetaan alle 22-vuotiaana isäksi tullutta, mikä on linjassa Suomen kulttuurisen ilmapiirin kanssa. Suomessa alle 20-vuotiaiden synnyttäjien määrä on laskenut vuodesta 2016: tällöin alle 20-vuotiaita synnyttäjiä on ollut 1,6% kaikista synnyttäjistä, kun vuonna 2017 osuus on ollut 1,4% ja vuonna 2018 1,3% (THL 2018a). Lukema on pudonnut yli puoleen 1980-luvun lopulta, jolloin vuonna 1987 alle 20-vuotiaiden synnyttäjien osuus kaikista synnyttäjistä on ollut 3,2%. Teini-ikäisten synnyttäjien määrä on laskenut kaikissa Pohjoismaissa alle kahteen prosenttiyksikköön, viimeisimpänä Suomessa ja Islannissa (THL 2018b).

Se, miksi teini-isyys tai poikkeuksellisen nuorella iällä isäksi tuleminen ei ole Suomessa saavuttanut suurta huomiota tutkimuskentällä, voi johtua siitä, että ilmiön katsotaan olevan tilastollisesti varsin vähäpätöinen. Toisin sanoen tilanteen voidaan ymmärtää olevan niin hyvin hallinnassa, ettei ilmiön erityisyyttä koeta huomionarvoiseksi. Lukumäärällisesti vuonna 2016 alle 20-vuotiaita synnyttäjiä on ollut noin 846 ja vuoden 2018 ennakkotiedon mukaan noin 615 (THL 2018a). Alle 20-vuotiaiden synnyttäjien osuus kokonaismäärällisesti ei näin ollen ole lainkaan mitätön, ottaen huomioon tämän joukon erityistarpeet, joita tässä tutkimuksessa isien näkökulmasta tarkastellaan.

Nuorisoikä on haastava ikävaihe tulla isäksi. Oikeastaan nuorisoikä on haastava ikävaihe jo itsessään, sillä sitä leimaavat muun muassa identiteettihakuisuus, ympäristölle ja tunteille herkistyminen, fysiologiset muutokset sekä joskus kivuliaatkin itsenäistymispyrkimykset (ks. esim. Turunen 2005, 113–138). Johanna Mykkänen (2014, 33) on erottanut isien lapsenhankintapuheesta kolme erityyppistä tarinaa: normitarinan, tahtotarinan ja selviytymistarinan. Näissä selviytymistarinan isät ovat huomattavasti nuorempi joukko (20-38 vuotta) muiden tarinoiden isiin verrattuna. Selviytymistarinoissa isäksi tulemisen polut on jaettavissa edelleen kolmeen ryhmään: lapsettomuuden jälkeiseen isyyteen, ”vanhinko”-isyyteen sekä lapsen menettäneisiin isiin. Näistä tarinoista yleisin nuorten isien kohdalla lienee vahingossa isäksi tulemisen tarina, jossa omia valmiuksia vanhemmuuteen ei olla ehditty juurikaan pohtia. (Emt., 41–44.)

Joissakin tapauksissa murrosikä on jo itsessään nuorelle vakava kriisi (Turunen 2005, 114). Isäksi tuleminen tällaisessa ikävaiheessa, tai pian sen jälkeen, voi tuottaa todellisia haasteita ja ahdistusta nuorelle miehelle. Monissa tapauksissa tällainen tapahtumankulku voi johtaa tilanteesta pakenemiseen ja jättäytymiseen pois lapsen elämästä, mikäli nuori jää asian kanssa yksin. Sosiaalityöllä on aivan erityinen paikka terveydenhuollon rinnalla tunnistaa näitä nuoria isiä sekä tarjota apua ja tukea näissä elämän päällekkäisissä kehityskriiseissä. Muun muassa lastensuojelulla, koulujen sosiaalityöllä ja terveysosiaalityöllä on paikkoja huomata nuorena isäksi tulleita, jotka perusjoukkona ovat muuten vaikeasti tavoitettavissa. Mykkänen (2014, 44) on havainnut, että vahinkoraskauksissa tulevat isät kokivat voimattomuuden ja kyvyttömyyden tunteita, jotka heijastuivat ulkopuolelta tulevien odotusten ja omien resurssien kohtaamattomuudesta. Tämä havainto puoltaa ajatusta siitä, että ammattilaisten on ymmärrettävä isyyttä laajempänä kulttuurisena ilmiönä, jotta isyyden haasteita osataan intersektionaalisuuden kehyksessä tunnistaa ja käsitellä.

Lähteenmäki ja Neitola (2014, 65–74) ovat todenneet sosiaalisilta verkostoilta saadun tuen tärkeäksi tuen lähteeksi vauvaperheiden isille. Nuorten isien kohdalla sosiaaliset verkostot eivät välttämättä ole yhtä vakaat tai laajat kuin muilla isillä, jolloin heidän kohdallaan virallisten tahojen tarjoamien verkostojen merkitys kasvaa. Isän sitoutuminen lapseen ja perheeseen on useimmiten eduksi lapselle, isälle itselleen sekä äidin ja isän väliselle suhteelle (Mykkänen & Eerola 2014, 50–51). Sitoutuneen

isyysden on todettu vaikuttavan positiivisesti esimerkiksi lapsen koulumenestykseen ja murrosiän haasteisiin. Toisaalta sillä on havaittu olevan positiivisia seurauksia myös isän itsensä hyvinvointiin ja aikuisiän kehitykseen. (Emt., 50.) Huttunen (1999, 189) näkee, että isyys voi itsessään edistää miehen aikuistumista ja ehkäistä ”Peter Pan” -tyyppistä isyyttä. Lähteenmäki ja Neitola (2014, 65) ovat todenneet, että isyys voi innoittaa miestä myös laajentamaan ja kasvattamaan sosiaalista verkostoaan, minkä voidaan nähdä ruokkivan itse itseään.

Poikkeuksellisen nuorella iällä isäksi tulleilla, isyys itsessään ei todennäköisesti johda positiivisiin kehityskulkuihin, ellei tätä prosessia tueta ja hyväksytä ulkopuolelta. ”Vahinko”-isydestä puhuttaessa on syytä muistaa, että miehen ääni ja mahdollisuus päättää raskauden jatkamisesta tai sen keskeytyksestä on käytännössä olematon (Mykkänen 2014, 44). Tämä ei tietenkään irtisano miestä seksuaalikäyttäytymiseen ja raskauden ehkäisyyn liittyvästä vastuusta. Vaikuttamismahdollisuuksien näkökulma on kuitenkin syytä huomioida, sillä se aiheuttaa erityyppisiä haasteita ja tuntemuksia nuorille isille nuoriin äiteihin verrattuna. Tällaisten sukupuoli-, valta- ja roolierityisten leikkauspisteiden tunnistaminen on avain ilmiön syvempään ymmärtämiseen.

3 Tutkimuksen toteutus

3.1 Tutkimuksen tavoite, menetelmä ja tutkimusetiikka

Tämä tutkimus on laadullinen kirjallisuuskatsaus, jossa tutkimustehtävänä on tehdä synteettinen selvitys olemassa olevan tutkimuksen perusteella alle 22-vuotiaana isäksi tulleiden havaituista ja koetuista tuentarpeista teiniraskauksissa. Aihetta on tutkittu Suomessa ja Pohjoismaissa toistaiseksi hyvin vähän ja tutkimukseni tavoite onkin osaltaan perustella jatkotutkimuksen tarvetta Suomessa. Tutkimuskysymyksiä on kaksi:

1. *Millaisiksi nuoret isät itse määrittelevät omat tuentarpeensa tutkimuksissa?*
2. *Millaisia erityisiä haasteita ja tuentarpeita nuoreen isyyteen ulkopuolelta liitetään?*

Tutkimus on laadullinen review-tutkimus, jota tässä yhteydessä nimitän kirjallisuuskatsaukseksi. Kallio (2006, 25) luokittelee kirjallisuuskatsauksen review-tutkimuksen tunnuspiirteiden ulkopuolelle, vaikkakin sitä nimitystä usein englanninkielisestä termistä *"literature review"* käytetään. Tässä yhteydessä koen perustelluksi käyttää molempia nimityksiä, sillä rajanveto ei tutkimukseni kontekstissa, kuten ei laadullisessa tutkimuksessa yleisestikään, ole täysin kirkasrajaista tai eksplisiittistä (emt.). Tutkimukseni istuu metodologisesti sekä review-tutkimuksen että kirjallisuuskatsauksen erityispiirteisiin.

Synteettisistä laadullisista tutkimuksista käytetään yhteiskuntatieteiden kentällä sekaisin erilaisia käsitteitä, mikä osaltaan kertoo sanaston vakiintumattomuudesta (Koivisto & Haverinen 2006, 112). Koivisto ja Haverinen (emt.) käyttävät termiä tutkimuskatsaus. Jo epäselvyyksistä laadullisen review-tutkimuksen terminologiassa voidaan odottaa, ettei kyseiselle tutkimusotteelle ole olemassa kovinkaan vakiintuneita ja yksiselitteisiä kriteerejä (ks. Kallio 2006, 26; Koivisto & Haverinen 2006, 113). Kirjallisuuskatsauksen perimmäinen tarkoitus on kuitenkin jonkinlaisen synteetin laatiminen isommasta tietomassasta (Kallio 2006, 18–19).

Kallio (2006, 20–23) painottaa review-tutkimuksessa objektiivisen kriittisyyden sekä tutkimuksen syklimäisen etenemisen tärkeyttä. Objektiivisuuteen on syytä pyrkiä muutoinkin, joskin absoluuttista objektiivisuutta ei laadullisen tutkimuksen keinoin voida koskaan täysin saavuttaa (Kallio 2006, 26; ks. myös Saaranen-Kauppinen &

Puusniekka 2006). Kallion (2006, 25) määrittelyssä oma tutkimukseni sijoittuu karkeasti klassisen review-tutkimuksen alle, kun taas Koiviston ja Haverisen (2006, 113) mukaan voitaisiin puhua alustavasta katsauksesta (*scoping review*).

Aineisto analysoidaan induktiivisen, eli aineistolähtöisen laadullisen sisällönanalyysin keinoin, teemoittelun menetelmää hyödyntäen. Teemoittelussa on kyse tutkimuskysymysten kannalta olennaisten teemojen löytämisestä ja niiden erottelusta tekstimassasta (Eskola & Suoranta, 2014, 176). Teemoittelulle keskeistä on teorian ja empirian keskinäinen vuoropuhelu. Teemoittelun avulla pyritään poimimaan tiettyjen tutkimuskysymysten kannalta olennaista tietoa, minkä vuoksi se sopii vastaamaan erityisesti käytännölliseen kysymyksenasetteluun. (Emt., 176–179.)

Tässä tutkimuksessa tutkimuseettiset kysymykset on huomioitu jo tutkimuksen suunnitteluvaiheessa. Tutkimusprosessi on kuvattu avoimesti, mikä lisää tutkimukseni läpinäkyvyyttä. Tutkimusaihe on valikoitunut puhtaasti oman kiinnostukseni ja tekemieni havaintojen pohjalta, joten tutkijapositioni on siinä suhteessa neutraali. Vaikka tutkimuksessani pyrin mahdollisimman objektiiviseen tarkasteluun, ymmärrän, että oma ajatteluni ja sen taustalla subjektiiviset asenteet ja arvot ohjaavat tulkintojen tekemistä. Tieteen vapautta sovellettaessa omaksutaan sen mukanaan tuoma vastuu (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 7). Tutkimusta toteuttaessani tiedostan, että jokainen tutkimusprosessin aikana tehty valinta on samalla paitsi käytännöllinen, myös eettinen. Tässä kirjallisuuskatsauksessa noudatetaan yleisesti hyväksytyjä tieteellisiä toimintatapoja ja pyritään osoittamaan kunnioitusta muiden tutkijoiden työtä kohtaan (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6).

3.2 Aineiston kuvaus

Tutkimusmenetelmän mukaisesti aineistoni koostuu jo olemassa olevasta empiirisestä tutkimuksesta, eli niin sanotusti ”toisen käden empiirisestä tiedosta” (ks. Kallio 2006, 21). Tutkimukseni rakentuu aineistoni analyysin ja uudelleenanalyysin sekä narratiivisen synteessin kokoamisen vuoropuhelusta (ks. Kallio 2006, 22; Koivisto & Haverinen 2006, 113). Tiedonkeruussa määrittelin tarkat sisäänotto- ja poissulkukriteerit, joiden mukaisesti lähdin tiedonhakua toteuttamaan (ks. Taulukko 1.).

Taulukko 1. Aineiston sisäänotto- ja poissulkukriteerit.

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Vertaisarvioidut tieteelliset tutkimusartikkelit	Muut kuin vertaisarvioidut tieteelliset tutkimusartikkelit
Englanninkieliset artikkelit	Muut kuin englanninkieliset artikkelit
Tutkimuksen kohteena alle 22-vuotiaat isät	Tutkimuksen kohteena yli 22-vuotiaat isät
Tutkimus vastaa tutkimuskysymyksiin	Tutkimus ei vastaa tutkimuskysymyksiin
Tutkimus on tehty 2000-luvulla	Tutkimus on tehty ennen vuotta 2000
Koko teksti saatavilla verkossa	Teksti maksumuurin takana tai vain tekstin osa verkossa saatavilla

Aineistoni on lähtenyt muotoutumaan hiljalleen syyskuussa 2019. Ensimmäisellä hakukerralla tein hakuja eri tietokannoissa hyvin yleisellä tasolla tutkimusaiheeseeni liittyen, muodostaakseni itselleni yleiskuvaa olemassa olevan tutkimuksen laadusta. Jo tuolloin huomasin, että valtaosa löytämästäni tutkimuksesta oli tehty Yhdysvalloissa. Ensimmäinen aineistokokoelmani sisälsi 11 tutkimusta, joista 9 oli yhdysvaltalaisia tutkimuksia. Pidin Yhdysvaltoihin painottuvaa aineistoa ongelmallisena, sillä tulosten yleistäminen Suomen kontekstiin olisi muodostunut liian hankalaksi. Päädyin tarkastelemaan kyseisiä tutkimuksia lähemmin ja lopulta rajaamaan yhdysvaltalaisia tutkimuksia lopullisen aineistoni ulkopuolelle.

Toisella hakukerralla hain suomen- ja ruotsinkielistä tutkimusta Andorista, ARTO:sta, DiVA portal:sta sekä TuniLib:n kotimaiset artikkelit -tietokannasta. Suomenkielisinä hakusanoina käytin *"nuoret isät"*, *"nuori isä"*, *"teini-isä"*, *"teini-isät"*, *"teini-isyys"* sekä *"nuori perhe"*, *"nuoret vanhemmat"* ja *"teinivanhemmat"*. Edellä mainituilla hakusanoilla ei kyseisistä tietokannoista löytynyt sisäänottokriteereihini sopivia aineistoja. Ruotsinkielistä kirjallisuutta hain hakusanoilla *"unga pappor"*, *"unga fäder"*, *"blivande pappa"*, *"att bli pappa i ung ålder"*, *"tonårsfäder"* sekä *"ung familj"*, *"unga föräldrar"* ja *"tonårsföräldrar"*. Ruotsinkielinenkään tiedonhaku ei kantanut hedelmää aineistonkeruun näkökulmasta.

Tehtyäni tiedonhakuja kaikilla kolmella kielellä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi, päädyin rajaamaan aineistoni kattamaan ainoastaan englanninkieliset tieteellisesti

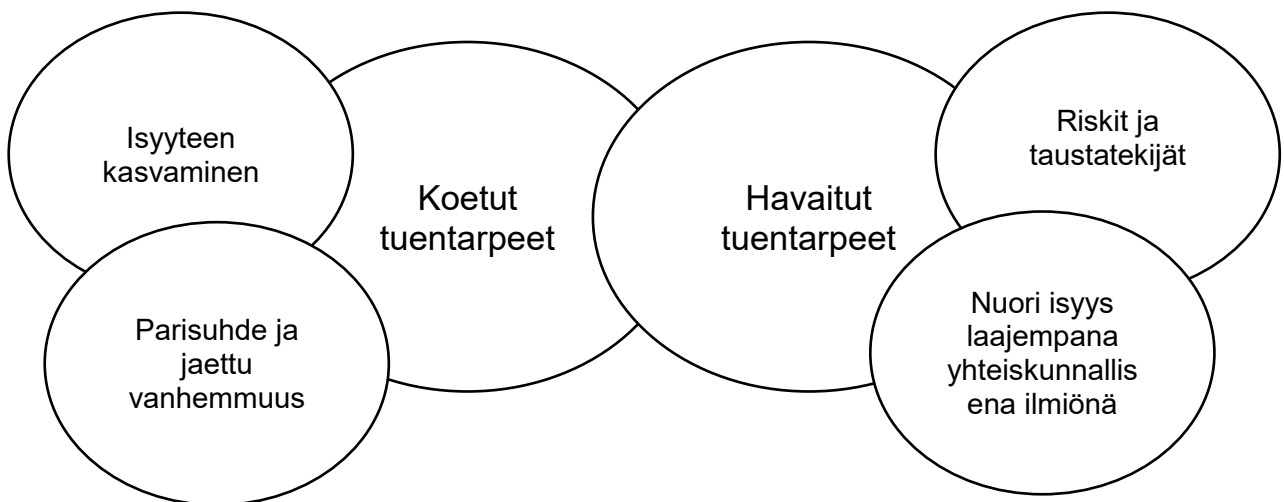
vertaisarvioidut tutkimusartikkelit. Kolmannella hakukerralla löysin englanninkielistä materiaalia Andorista, ProQuest Social Services Abstract:sta sekä TuniLib:n Kansainväliset artikkelit (PCI) -tietokannasta. Duplikaatit on poistettu lopullisesta aineistosta. Suoritin tietokannoissa tarkennettuja hakuja, joissa tein rajaukset sisäänotto- ja poissulkukriteerieni mukaisesti. Hain 2000-luvulla tehtyjä tieteellisiä vertaisarvioituja tutkimuksia, jotka olivat kokonaan verkossa saatavilla.

Sisäänotto- ja poissulkukriteerieni mukaisella rajauksella ja hakulausekkeella *"adolescent fathers"* Andorissa sain 945 tulosta. Samalla hakulausekkeella ProQuest Social Services Abstract -tietokannasta tuloksia tuli 128. Muita englanninkielisiä hakulausekkeitä, joita käytin, olivat *"teen dads"*, *"pregnancy involvement"*, *"becoming a young father"*, *"young expectant fathers"* sekä *"adolescent fatherhood"*. Koska halusin mukaan tutkimuksia kattavasti eri puolilta maailmaa ja etenkin Pohjoismaista, yhdistelin edellä mainittuihin hakulausekkeisiin *"Finland" OR "Finnish"* ja *"Sweden" OR "Swedish"*, jolloin löysin aineistooni myös kaksi suomalaista ja yhden ruotsalaisen tutkimuksen.

Lopullinen aineistoni koostuu 12 englanninkielisestä tieteellisestä vertaisarvioidusta tutkimusartikkelista (ks. Liite 1.). Näistä 12 tutkimuksesta kuusi on yhdysvaltalaisia ja loput kuusi brasilialaisia (1), ruotsalaisia (1), suomalaisia (2), australialaisia (1) sekä uusiseelantilaisia (1) tutkimuksia. Tutkimukset sijoittuvat vuosille 2002-2018 siten, että yhtä tutkimusta lukuun ottamatta kaikki muut tutkimukset on tehty 2010-luvulla. Aineistossa on viisi kvalitatiivista tutkimusta ja seitsemän kvantitatiivista tutkimusta. Tässä yhteydessä on syytä huomioida, ettei tutkimuksessani hyödynnetä kaikkea saatavilla olevaa materiaalia aiheeseen liittyen.

4 Tulokset

Tässä osiossa esittelen tutkimusten pohjalta tekemäni keskeiset havainnot ja kirjallisuuskatsaukseni tulokset. Aineistoni on analysoitu laadullisen sisällönanalyysin keinoin, käyttämällä teemoittelun menetelmää. Olen teemoitellut (ks. Kuvio 1.) havaintoni kahteen pääteemaan, jotka ovat havaitut tuentarpeet ja koetut tuentarpeet. Havaituilla tuentarpeilla viitataan objektiivisiin, ulkopuolisiin havaintoihin nuorten isien tuentarpeista. Koetuilla tuentarpeilla tarkoitan nuorten isien omia, subjektiivisia kokemuksia, joita tutkimuksissa ilmenee. Molempien pääteemojen alle olen teemoitellut kaksi alateemaa, jotka koetuissa tuentarpeissa ovat isyyteen kasvaminen sekä parisuhde ja jaettu vanhemmuus. Havaittujen tuentarpeiden alle kuuluvat alateemat ovat riskit ja taustatekijät sekä nuori isyys laajempänä yhteiskunnallisena ilmiönä.

Kuvio 1. Tulosten teemoittelu.

4.1 Koetut tuentarpeet

4.1.1 Isyyteen kasvaminen

Isyyteen kasvaminen on subjektiivinen kokemus ja prosessi, jonka laatuun vaikuttavat monet sisäiset ja ulkoiset tekijät. Poikkeuksellisen nuorena isäksi tulleilla isyyteen kasvamisen prosessi on moneltakin osin erilainen aikuisiin isiin verrattuna. Isyyden kulttuurisesta muutoksesta huolimatta nuoret isät vaikuttavat edelleen olevan eniten huolissaan työhön ja rahaan liittyvistä asioista (Costa & Frare & Nobre & Tavares 2014, 106; Tuffin & Rouch & Frewin 2010, 489–490; Wilkes & Mannix & Jackson 2011, 183). Nuoret isät kokevat elatusvelvollisuuden omaksumisen tärkeäksi osaksi isäksi kasvamisen prosessia jo ennen lapsen syntymää (Tuffin ym. 2010, 489). Perheen elättäminen, jonka katsotaan hegemonisesti kuuluvan ikään kuin automaattisesti isän vastuulle, on erityisen haastava tehtävä nuorelle isälle. Nuorena isäksi tulleet kokevat taloudelliset paineet raskaammin ja heille taloudellinen elatusvastuu toisesta ihmisestä on valtavan suuri elämänmuutos. Johtuen nuorten isien matalasta koulutuksesta ja vähäisestä työkokemuksesta, heille perheen elättäminen tarkoittaa usein pitkiä työpäiviä matalalla palkalla. (Tuffin ym. 2010, 489.) Siirtymä huolettomasta elämästä ja oman identiteettinsä etsimisestä kokopäivätyöhön ja vauva-arkeen on ikävaihe huomioiden erittäin suuri elämänmuutos.

Alle 22-vuotiaana isäksi tulleet sijoittuvat ainutlaatuisella tavalla nuoruuteen ja aikuisuuteen liitettävien odotusten väliseen risteykseen (Weber 2018, 15). Nuoret isät saattavat tulla kohdelluiksi lapsina tai nuorina, mutta heiltä odotetaan aikuismaista toimintaa ja vastuunottoa. Tällainen ristiriita hämmentää nuoria isiä ja tekee isyyteen kasvamisen prosessista entistäkin kompleksisemmän. (Emt.) Nuorten isien isyyteen kasvamisen polku on muutoinkin tyypillisesti monimutkainen, sillä raskaus on usein suunnittelematon (Wilkes ym. 2011, 183). Nuorena isäksi tulleilla on kokemuksia huonosta valmistautumisesta ja tuen puutteesta. Raskauden tullessa ilmi, nuoret miehet käyvät läpi ristiriitaisia tunteita, kuten pelkoa, järkytystä ja innostusta. (Wilkes ym. 2011, 183; Costa ym. 2014; 103.) Kuitenkin riittävien tukiverkostojen avulla raskauden edetessä isäksi tulemisesta tulee yhä konkreettisempi asia, mikä edesauttaa nuoren isän isyyteen kasvamista ja vanhemmuuden tunteen vahvistumista (Costa ym. 2014, 106). Tämä vaihe, jossa tuleva isä saa ensi kertaa vahvan

kokemuksen omasta isyydestään on ensiarvoisen tärkeä isän myöhemmän sitoutumisen kannalta (emt., 105).

Tutkimuksissa nuoret isät sanoittavat itse isyyteen kasvamisen prosessiaan menetyksen tai luopumisen diskurssin kautta (Costa ym. 2014, 104; Tuffin ym. 2010, 489; Weber 2018, 14). Isyyden koetaan edellyttävän suuria henkilökohtaisia uhrauksia ja nuoret isät pohtivat paljon nuoruuden vapauden menettämistä (Costa ym. 2014, 104; Weber 2018, 14). Kriittinen itsearviointi ja oman elämän uudelleenarviointi vaikuttavat olevan olennaisessa osassa juurikin nuorten isien isyyteen kasvamisen prosessissa (Tuffin ym. 2010, 488). Nuoret isät pohtivat myös omaa maskuliinisuuttaan: toisaalta he sovittavat itseään isäksi tulemisen kautta aikuisen maskuliinisuuteen, kuitenkin korostaen nuoren maskuliinisuuden piirteitä itsessään (Weber 2018, 17–18). Aikuisen maskuliinisuuteen liittyviä teemoja ovat ryhdistäytyminen ja vastuunotto, kun taas nuoruuden maskuliinisuuksia kuvaavat nuoruuden vapaus ja itsenäisyys. Nuorilla miehillä, jotka aikuistuvat ”perinteisen” prosessin tuloksena, nuoruuden ja aikuisuuden maskuliinisuuksien transitio toteutuu kronologisesti siten, että nämä maskuliinisuudet kehittyvät heidän elämänsä aikana peräkkäin. Nuorten isien elämänsä aikana maskuliinisuudet esiintyvät poikkeuksellisesti samanaikaisesti, minkä seurauksena nuoret isät itse kuvaavat omaa isyyteen kasvamisen prosessiaan epävakaaksi, kompleksiseksi ja ristiriitaiseksi kokemukseksi. (Emt.,18–19.)

Nuorena isäksi tulleiden isyyteen kasvamisen prosessia leimaa oman lapsuuden reflektio ja halu onnistua isyydessä paremmin kuin oman isän koetaan onnistuneen (Tuffin ym. 2010, 490–494; Weber 2018, 13; Wilkes 2011, 183–184). Nuoret isät yhdistävät isyyden vahvasti maskuliinisuuteen ja sanoittavat oman isänsä poissaoloa väheksymällä heidän maskuliinisuuttaan. Nuorten isien puheessa hyvänä, läsnäolevana isänä oleminen on todellista miehenä olemista. (Weber 2018, 13.) Oman isän poissaolo saattaa jopa motivoida nuoria isiä sitoutumaan paremmin omaan lapseen (Tuffin ym. 2010, 494). Nuorten isien kokemuksissa on havaittavissa ylipäänsä sellainen puhetapa, jossa omaa isyyttä verrataan omiin kokemuksiin lapsuudessa ja niissä esiintyviä epäkohtia pyritään omassa toiminnassa korjaamaan (emt., 490–491). Pohtiessaan omaa rooliaan ”isähahmona”, nuoret miehet tarkastelevat oman isänsä isähahmoa tai sen puuttumista (Wilkes ym. 2011, 183).

Nuoret isät ovat vastoin yleisiä asenteita hyvinkin motivoituneita ja innokkaita kasvamaan ja kehittymään isänä (Costa ym. 2014, 105; Wilkes ym. 2011, 185). Nuoret isät kokevat vastuunoton ja velvollisuuksien täyttämisen hyvin tärkeäksi, ja niiden avulla isät vahvistavat kokemusta omasta isä-identiteetistään (Tuffin ym. 2010, 493). Tärkeä havainto on, että nuoret isät eivät itse koe ikäänsä esteenä vanhemmuudelle, vaan tällaiset asenteet tulevat ulkopuolelta (emt.).

4.1.2 Parisuhde ja jaettu vanhemmuus

Nuorten vanhempien parisuhteet ovat tyypillisesti epävakaita ja erityisen herkkiä konflikteille (Bermea & Toews 2018, 362; Fagan & Lee 2011, 225). Bermean ja Toews'n (2018, 364–367) laadullisessa tutkimuksessa haastateltiin 12:a 16–18-vuotiasta isää, joista 10 isää kertoi haastattelussa kokeneensa jonkinlaista kaltoinkohtelua tai väkivaltaa parisuhteessaan lapsen äitiin ilman, että lähisuhdeväkivallasta kysyttiin haastattelussa suoraan. Ehdottomasti yleisimmät nuorten isien kokemat kaltoinkohtelun muodot lapsen äidin tekemänä ovat emotionaalinen kaltoinkohtelu ja sosiaalinen kontrolli. Emotionaalinen kaltoinkohtelu voi olla esimerkiksi haukkumista, huutamista, toisen vähättelyä tai piittaamattomuutta toisen tunteista. Sosiaalisella kontrollilla tarkoitetaan toisen sosiaalisen elämän valvontaa ja rajoittamista sekä sosiaalista eristämistä. Nykyään nuorissa parisuhteissa sosiaalisen kontrollin toimintaympäristöinä toimivat tyypillisesti sosiaalinen media ja muut verkkoalustat. (Emt., 367–369.)

Mielenkiintoinen huomio nuorten vanhempien välisissä konflikteissa on se, että riitely saa usein piirteitä sekä teini-ikäisten parisuhteille että aikuisten parisuhteille tyypillisistä tavoista riidellä (Bermea & Toews 2018, 373). Tällaisia tyypillisiä tapoja teinisuhteissa ovat esimerkiksi verkossa tapahtuva riitely tai kontrolli sekä aikuisten parisuhteissa lapsen välineellistäminen riidan välikappaleeksi. Tällainen riitely on haitallista sekä vanhemmille itselleen että erityisesti lapselle. Nuorilla isillä on kokemuksia siitä, kuinka riitatilanteessa lapsen äiti saattaa esimerkiksi uhkailla lapsen viemisellä tai yhteydenpidon rajoittamisella lapseen. (Emt., 370–374.) On huomionarvoista, että riitely parisuhteessa on aina vähintään kahden ihmisen välistä toimintaa ja myös nuoret isät turvautuvat moraalisesti vääriin ja loukkaaviin

toimintatapoihin riitatilanteissa. Nuorten isien kokemukset riitelystä, kaltoinkohtelusta ja väkivallasta parisuhteessa on kuitenkin tärkeää tunnistaa erityiseksi ilmiökseen, sillä sen taustalla on usein juuri heidän tilanteelleen tyypillisiä stressitekijöitä, kuten kommunikaatiovaikeudet, vaikeus muodostaa jaetun vanhemmuuden suhdetta lapsen äitiin sekä taloudelliset paineet. (Emt., 368–373.)

Nuorille isille vakaan parisuhteen säilyttäminen ja jaetun vanhemmuuden toteuttaminen on haastavaa. Tämä liittyy osittain ikävaiheelle tyypillisiin kehityshaasteisiin, mutta osittain myös käytännön haasteisiin, joita poikkeuksellinen elämäntilanne synnyttää. Esimerkiksi isien kokema taloudellinen paine johtaa todennäköisesti pitkien työpäivien tekemiseen, mikä heikentää isän mahdollisuuksia auttaa lapsen äitiä vauvan ja kodin hoidossa, mistä voi puolestaan seurata konflikteja kotona (Tuffin ym. 2010, 493). Teinivanhempien kohdalla jaetun vanhemmuuden tukeminen nähdään ensiarvoisen tärkeänä, koska nuorten isien mahdollisuus pysyä aktiivisesti osallisena lapsensa elämässä voi olla hyvin heikko, mikäli riittävän hyvää jaetun vanhemmuuden suhdetta lapsen äitiin ei onnistuta rakentamaan (Fagan & Lee 2011, 248). Lisäksi positiivisella jaetun vanhemmuuden suhteella on todettu olevan voimakkaampi positiivinen vaikutus nuoren isän sitoutumiseen lapseen aikuisiin isiin verrattuna, mikä tarkoittaa sitä, että erityisesti nuoret vanhemmat hyötyvät jaetun vanhemmuuden tuesta (emt., 254).

Teiniäideille tieto siitä, että lapsen isä pysyy mukana äidin ja lapsen elämässä, helpottaa raskausaikaa ja vanhemmuuteen valmistautumista (Costa ym. 2014, 104). Vanhempien keskinäinen tuki on tärkeää etenkin tilanteissa, joissa nuoret vanhemmat eivät saa vanhemmuuteensa tukea muilta läheisiltään (emt., 105). Nuoret isät saavat tavallisesti vain harvoin tukea perheeltään isyyden alussa (Tuffin ym. 2010, 494). Perheeltä ja läheisiltä saatu sosiaalinen tuki olisi nuorille isille äärimmäisen tärkeää, sillä sen on havaittu lisäävän isän sitoutumista lapseen pitkällä aikavälillä (Fagan & Lee 2011, 255). Nuorille vanhemmille mahdollisuus jakaa vastuita toisen vanhemman kanssa näyttäytyy tärkeänä vanhemmuuteen kasvamisen prosessissa (Costa 2014, 104). Nuoret isät itse osoittavat haluavansa toteuttaa jaettua vanhemmuutta käytännössä, mutta nuoret vanhemmat tarvitsevat positiivisen jaetun vanhemmuuden suhteen luomiseen ja sen ylläpitämiseen ulkopuolista tukea (Fagan & Lee 2011, 247).

Sosiaalityöntekijät raportoivat Gordonin ym. (2011, 111) tutkimuksessa, että nuorten isien kokemuksissa korostuu tarve ulkopuoliselle tuelle ja avulle terveeseen jaetun vanhemmuuden suhteen rakentamisessa lapsen äitiin. Faganin ja Lee'n (2011, 248) tutkimuksessa on havaittu, että nuorten isien on vaikeaa muodostaa kannustavaa jaetun vanhemmuuden suhdetta lapsensa äitiin riippumatta siitä, ovatko nämä romanttisessa suhteessa keskenään vai eivät. Nuoret vanhemmat kokevat tarvitsevansa apua jaetun vanhemmuuden suhteen muodostamisessa ja sen ylläpitämisessä sekä parisuhteessa, että erillään ollessaan.

4.2 Havaitut tuentarpeet

4.2.1 Riskit ja taustatekijät

Teini-isyttä ja nuorena isäksi tulemistä on tutkittu äitiyteen verrattuna vähän, mutta tutkimuksissa on tästä huolimatta onnistuttu löytämään jokseenkin yleistettävissä olevia riskejä ja taustatekijöitä ilmiöön liittyen. Suomessa alle 22-vuotiaana isäksi tulemistä pidetään poikkeuksellisenä. Lehden ym. (2012a, 3) Suomessa tehdyssä kvantitatiivisessa pitkittäistutkimuksessa seuratussa ikäkohortista alle 22-vuotiaana isäksi tulleiden osuus oli 5,3%. Samaisesta ikäkohortista ainoastaan 1,9% oli tullut isäksi alle 20-vuotiaana, kuitenkin nuorimpien isien ollessa vain 16-vuotiaita (emt., 4). Vaikka nuorten isien osuutta väestöstä voidaankin pitää melko matalana, ei se tarkoita ilmiön mitättömyyttä. Poikkeuksellisen nuoren isyyden taustalta on löydettävissä riskitekijöitä, jotka vaativat erityistä huomiota.

Nuorena isäksi tulemisen taustalta on löydettävissä seksuaalisen riskikäyttäytymisen piirteitä, ja suuremman seksikumppaneiden lukumäärän on katsottu olevan yhteydessä poikkeuksellisen nuorena isäksi tulemiseen (Lau & Lin & Flores 2015, 1721–1722; Holmberg & Berg-Kelly 2002, 841). Mies, joka on ollut osallisena raskauteen nuorena, eli tehnyt naispuolisen seksikumppanin raskaaksi, on myös todennäköisemmin itse joutunut seksuaalirikoksen tai muun seksuaalisesti loukkaavan käytöksen uhriksi ja sairastanut sukupuolitautiin (Holmberg & Berg-Kelly 2002, 841). Riskitekijänä nuorena isäksi tulemiselle voidaan nähdä myös raskauden ehkäisyyn liittyvät välinpitämättömät asenteet, etenkin negatiivinen suhtautuminen kondomin käyttöön (Lau ym. 2015, 1721–1722 ; Holmberg-Kelly 2002, 841).

Mielenkiintoinen havainto on, että nuorena isäksi tulleet tai naispuolisen seksikumppanin raskaaksi saattaneet ovat kuvanneet murrosiän kehityksensä alkaneen aikaisemmin kuin valtaosalla, ja kuvittelevansa näyttävän kronologista ikäänsä vanhemmalta muiden silmissä (Holmberg & Berg-Kelly 2002, 840). Tavallista varhaisemman murrosiän kehityksen on havaittu olevan yhteydessä nuoruuden riskikäyttäytymiseen, jonka yksi ulottuvuus on nimenomaan seksuaalinen riskinotto (emt., 842). Myös kiusaaminen on tunnistettu nuoren isyyden taustatekijäksi, mikä voi sisältää riskikäyttäytymistä tai olla itsessään riskikäyttäytymisen ulottuvuus. Ainoastaan kiusatuksi tuleminen tai kiusaaminen lapsuudessa eivät yksistään ennusta nuorena isäksi tulemistä, vaan yhteys on havaittu lapsena kiusaaja-kiusattuna (*engl. bully-victim*) olemisen ja poikkeuksellisen nuorena isäksi tulemisen välillä (Lehti ym. 2012b, 463). Kiusaaja-kiusattu-termi viittaa henkilöön, joka samanaikaisesti kiusaa muita ja tulee itse kiusatuksi. Lehden ym. (2012b, 463) Suomessa toteutetussa kvantitatiivisessa pitkittäistutkimuksessa on havaittu, että seuratussa ikäkohortista 8-vuotiaina kiusaaja-kiusattuina olleista 14,1% tuli isäksi alle 22-vuotiaana. Kiusaaja-kiusattun position taustalla taas voidaan nähdä olevan vaikea lapsuus, epäjohdonmukainen kasvatus ja vihamielinen kasvuympäristö (emt., 464).

Kiusaaja-kiusattuna olemisen lapsuudessa voi ennustaa poikkeuksellisen nuorena isäksi tulemistä, sillä sen voidaan nähdä olevan yhteydessä seksuaaliseen riskikäyttäytymiseen tai seksuaaliseen kiusaamiseen (Lehti ym. 2012b, 464). Kiusaaja-kiusattut ovat taipuvaisempia seksuaaliseen riskinottoon, sillä heidän on havaittu omaavan heikompi itsekontrolli, mistä voi seurata impulsiivista käyttäytymistä eri toiminnan ulottuvuuksilla. Toisaalta sitä, selittyykö kiusaaja-kiusattujen suurempi alttius nuorena isäksi tulemiseen aikaisemmin aloitetulla vai tavallista aktiivisemmalla seksuaalielämällä, ei ole tutkimuksissa todennettu. (Emt.) Joissakin tutkimuksissa on tunnistettu jotkin etniset vähemmistöt yliedustetuiksi nuorena isäksi tulleiden keskuudessa, joskin tällaiset havainnot ovat hyvin kulttuuri- ja kontekstisidonnaisia. Vähemmistöryhmästä riippumatta etniseen vähemmistöön kuuluminen on nähtävissä nuorena isäksi tulemisen taustalla. (Holmberg & Berg-Kelly 2002, 840; Gordon & Watkins & Walling & Wilhelm & Rayford 2011, 107.) Yhteyden voidaan katsoa liittyvän kulttuuristen ja sosiaalisten tekijöiden kompleksiseen yhtälöön, mikä vaikuttaa nuoren miehen itseilmaisuuksiin ja roolien ottamiseen sosiaalisissa tilanteissa (Gordon ym. 2011, 107).

Heikompi sosioekonominen asema on yhteydessä nuorena isäksi tulemiseen (Holmberg & Berg-Kelly 2002, 840). Äidin heikko koulutustaso ja oman isän nuori ikä ovat myös paikannettavissa nuorena isäksi tulemisen taustalle (Lehti ym. 2012a, 6). Toisaalta tutkimus on todentanut, että nuorena isäksi tulemisen ja oman isän nuoren iän välinen yhteys heikkenee, kun tarkasteluun lisätään muita perheeseen ja lapsuuden psykiatrisiin oireisiin liittyviä tekijöitä, mikä voi tarkoittaa sitä, että haitallinen lapsuuden kasvuympäristö ja lapsuuden psykiatriset oireet saattavat vahvistaa tätä alkuperäistä yhteyttä. Mielenkiintoista on, että nuoret miehet, joilla lapsena on ollut käyttäytymisongelmia, tulevat todennäköisemmin nuorena isäksi riippumatta siitä, ovatko he syyllistyneet rikoksiin nuorena. Toisaalta pojat, jotka ovat syyllistyneet useampiin rikoksiin nuoruudessa, tulevat todennäköisemmin nuorena isäksi riippumatta psykiatrisesta oireilusta lapsena tai muusta lapsuuden taustasta. (Emt., 4.)

4.2.2 Nuori isyys laajempaa yhteiskunnallisena ilmiönä

Tutkimuksen valossa nuori isyys osoittautuu erityislaatuiseksi, ja siksi huomionarvoiseksi yhteiskunnalliseksi ilmiöksi. Mykkänen ja Eerola (2014, 49) ovat havainneet isän sitoutumisen ja osallistumisen vaikuttavan positiivisesti isään itseensä, lapseen, vanhempien keskinäiseen suhteeseen sekä laajemmin koko yhteiskuntaan. Tästä syystä nuoren isyyden tarkastelussa on siirryttävä myös yksilö- ja yhteisötasojen ulkopuolelle, kokonaiskuvan havainnollistamiseksi siitä, millaisena nuori isyys laajemmassa yhteiskunnallisessa kuvassa näyttäytyy.

Poikkeuksellisen nuorena isäksi tulemisen on osoitettu olevan yhteydessä koulupudokkuuteen (Futris & Olmstead & Pasley & Nielsen 2012, 308). Riski koulun keskeyttämiseen kasvaa vanhemmuuden myötä, sillä nuorena isäksi tulemisen voidaan katsoa olevan normaalista poikkeava elämäntapahtuma, mikä häiritsee tavanomaista kehitystä ja vauhdittaa roolisiirtymiä, joihin ei ole ennalta voitu varautua (emt., 293). Kaikki isät eivät kuitenkaan keskeytä koulunkäyntiään, ainakaan lopullisesti: Futris'n ja kumppaneiden (2012, 308–309) tutkimuksessa havaittiin, että nuorten isien koulupudokkuuteen vaikuttavat preventiivisesti isäksi tulemisen ajoitus lähempänä odotettua valmistumista, vanhempien antama tuki sekä isän oma asenne ja odotukset valmistumisen suhteen. Samainen tutkimus osoittaa, että monet

riskitekijät nuoren isyyden ja koulupudokkuuden taustalla ovat tunnistettavissa jo ennen toisen asteen koulutukseen siirtymistä, mikä on merkittävä havainto ennaltaehkäisyn näkökulmasta. Tällaisia tekijöitä voivat olla muun muassa käyttäytymisongelmat, heikko suoriutuminen koulussa, huono itsetunto, passiiviset vanhemmat sekä matalat koulutukselliset tavoitteet. (Emt., 309–310.)

Nuorten isien koulupudokkuus tai matala koulutus heijastuvat todennäköisesti ongelmina työelämässä. Gordonin ym. (2011, 108; ks. myös Tuffin ym. 2010, 489) tutkimuksessa sosiaalityöntekijöiden tekemät havainnot osoittavat, että matalan koulutuksen takia nuorilla isillä on todellisia vaikeuksia työllistyä ja ylläpitää sellaista työsuhdetta, josta heille maksettaisiin kohtuullista palkkaa. Nuoret isät kokevat taloudelliset paineet raskaiksi, sillä perheen elättäminen saa ison roolin nuorten isien isä-identiteeteissä (Tuffin ym. 2010, 489, 493; Wilkes ym. 2011, 183). Yhteiskunnallisesti merkittävää on tunnistaa koulutuksen ja työn ristiriitainen, joskin vastavuoroinen asetelma nuorten isien kohdalla, jossa koulupudokkuus voi johtaa työttömyyteen tai pitkiin työpäiviin matalalla palkalla, mikä vuorostaan voi vaikuttaa koulunkäynnin estymiseen tai ainakin sen siirtymiseen.

Matalan koulutuksen tai koulupudokkuuden voidaan nähdä johtavan haasteisiin työllistymisessä ja työelämässä, mikä puolestaan voi aiheuttaa jännitteitä kotona isän ja lapsen äidin välille. Nuoren isän taloudellinen panos perheelle toteutuu usein sosiaalisen pääoman ja osallistumisen kustannuksella, mistä syystä lapsen äiti voi kokea jäävänsä yksin vastuuseen lapsen ja kodin hoidosta. (Tuffin ym. 2010, 493.) Sosiaalityöntekijät ovat havainneet Gordonin ym. (2011, 109; ks. myös Fagan & Lee 2011, 248) tutkimuksessa nuorten vanhempien tarvitsevan erityistä tukea terveen ja positiivisen jaetun vanhemmuuden suhteen rakentamiseksi, riippumatta siitä, ovatko vanhemmat romanttisessa suhteessa keskenään. Positiivisella jaetun vanhemmuuden suhteella on todettu olevan voimakkaampi positiivinen vaikutus nuorten isien sitoutumiseen lapseen aikuisiin isiin verrattuna (Fagan & Lee 2011, 254). Isän sitoutumisen positiiviset vaikutukset taas ylettyvät aina yhteiskunnan tasolle saakka (Mykkänen & Eerola 2014, 49).

Nuoreen isyyteen liitetään yhteiskunnan tasolta negatiivisia asenteita ja odotuksia, jotka liittyvät nuorten isien kykyihin, sitoutumiseen ja elämänhallintaan. Vastoin tällaisia odotuksia, tutkimukset osoittavat, että nuoret isät näyttävät motivoituneina,

halukkaina osallistumaan ja innokkaina ottamaan vastaan isyyteen liittyvät velvollisuudet ja vastuut (Wilkes ym. 2011, 185; Tuffin ym. 2010, 494). Nuoret isät tarvitsevat kuitenkin erityistä tukea ja ohjausta elämän eri osa-alueilla, jotta heidän potentiaalinsa saisi mahdollisuuden myös käytännössä (Gordon ym. 2011, 108–109). Laajempaan yhteiskunnallisena ilmiönä nuori isyys on loppu viimein varsin näkymätön ilmiö. Nuorten isien tuentarpeisiin on alettu kiinnittää huomiota vasta äskettäin, kun teiniäitiyttä tutkittaessa on havaittu, että nuorta äitiä ja lasta voidaan auttaa myös nuorta isää tukemalla (Fagan & Lee 2011, 247).

5 Yhteenveto ja pohdinta

Tässä tutkimuksessa on tarkasteltu alle 22-vuotiaana isäksi tulleiden havaittuja ja koettuja tuentarpeita teiniraskauksissa. Laadullisen kirjallisuuskatsauksen aineisto koostuu 12 tieteellisestä tutkimusartikkelista*, joista on sisällönanalyysin keinoin rakennettu perusteellinen synteesi. Havaittuja tuentarpeita on tutkimuksessa tarkasteltu riskien ja taustatekijöiden sekä laajemmin yhteiskunnan näkökulmasta. Koettuja tuentarpeita käsiteltiin subjektiivisen isyyteen kasvamisen ja kokemuksellisuuden sekä parisuhteen viitekehyksessä.

Erik H. Eriksonin kehitysteorian mukaan nuoruuden psykososiaalisen kriisin muodostaa identiteetin ja roolihämmennyksen psykologinen vastinpari (Erikson 1950 Lehtisen ym. 2007, 25 muk.). Tämän tutkimuksen valossa kyseinen vastinparin konflikti näyttäytyy nuorena isäksi tulleille tavallistakin kompleksisempänä, mikä johtuu rooli siirtymien äkillisyydestä ja yhtäkkisyydestä sekä elämänkulun epänormatiivisuudesta (Futris ym. 2012, 293). Ikävaiheen myönteisen kehitystuloksen saavuttaminen nuorisoiässä edellyttää Turusen (2005, 116–120) mukaan sosiaalisen ympäristön tukea. Nuoret isät joutuvat ikään kuin nuoruuteen ja aikuisuuteen liitettävien odotusten väliin, minkä vuoksi etenkin läheisiltä saatu sosiaalinen tuki olisi myönteisen kehitystuloksen saavuttamisen näkökulmasta tärkeää (Weber 2018, 15). Tässä tutkimuksessa on kuitenkin havaittu, että nuoret isät jäävät herkästi vaille etenkin perheeltä saatua sosiaalista tukea isyyden alussa, mikä voi paitsi johtaa kielteiseen kehitystulokseen, myös heikentää isän sitoutumista lapseen pitkällä aikavälillä (Tuffin ym. 2010, 494; Fagan & Lee 2011, 255). Näin ollen nuorten isien kohdalla virallisilta verkostoilta saadun sosiaalisen tuen merkitys kasvaa, mikä tulisi ottaa huomioon palveluita ja niiden kohdentamista suunnitellessa.

Nuorten vanhempien parisuhteet ovat tyypillisesti erityisen konfliktiherkkiä (Bermea & Toews 2018, 362; Fagan & Lee 2011, 225). Tähän vaikuttavat monet ikävaiheeseen ja elämäntilanteeseen liittyvät tekijät, kuten tunteille ja ympäristölle herkistyminen sekä nopean aikuistumisen paine (Turunen 2005, 116–120; Futris ym. 2012, 293). Tunteille ja ympäristölle herkistyminen voi ääritapauksissa olla myös isyyteen johtava tekijä, sillä sen voisi ajatella johtavan esimerkiksi seksuaaliseen riskikäyttäytymiseen, jonka on havaittu olevan yksi tekijä nuoren isyyden taustalla (ks. Holmberg & Berg-Kelly 2002, 842). Nuoruudelle tyypillinen herkkyys ja tietynlainen kokemattomuus voivat myös olla

konfliktialttiuden taustalla. Toisaalta tässä tutkimuksessa on osoitettu, että nuoret vanhemmat tarvitsevat todennäköisesti positiivisen jaetun vanhemmuuden suhteen rakentamiseen ja sen ylläpitämiseen ulkopuolista apua riippumatta siitä, ovatko vanhemmat parisuhteessa vai eivät (Fagan & Lee 2011, 247; Gordon ym. 2011, 111). Sosiaalityössä tulisi tiedostaa nuorten vanhempien parisuhteille ja jaetun vanhemmuuden suhteille tyypilliset erityispiirteet, jotta niihin osattaisiin puuttua oikein ja oikea-aikaisesti.

Lehtisen ym. (2007, 29) mukaan nuoruusiän kehitystä kuvaavia teorioita yhdistää eriytymisen tai erilleen kasvamisen teemat. Gould (1978 Lehtisen ym. 2007, 29 muk.) on todennut, että lapsuuden irrationaalisista uskomuksista irtaantuminen ja omien vanhempien maailmankuvan hylkääminen sekä heidän epätäydellisyytensä toteaminen, ovat edellytyksiä aikuistumiselle. Tällainen prosessi näkyi tämän kirjallisuuskatsauksen tutkimuksissa hyvin selkeästi: nuoret isät tarkastelivat omaa isyyttään refleктоimalla omaa lapsuuttaan sekä oman isänsä puutteita ja hänen tekemiään virheitä. Nuori isä haluaa tulla paremmaksi isäksi, kuin hänen oma isänsä on ollut ja välttää omassa toiminnassaan oman isänsä virheiden toistamista. (Tuffin ym. 2010, 490–494; Weber 2018, 13; Wilkes 2011, 183–184.) Tällainen oman isän toiminnan tarkastelu ei suoraan tarkoita, että kaikilla nuorilla isillä on itsellään ollut huono tai etäinen isä, vaan sen voidaan nähdä kuuluvan ikävaiheelle tyypilliseen tapaan toimia.

Nuoret isät navigoivat nuoruuden ja aikuisuuden ikävaiheiden ja niihin liitettävien odotusten välissä (Weber 2018, 15). Goffmanin (1959, 26–27) ajattelun mukaisesti yksilö esittää itsensä sosiaalisen roolin lävitse siten, että yksilö pyrkii esityksellään todistamaan omaavansa todellisuudessa ne piirteet, joiden ilmaisemista hän tavoittelee. Nuoret isät joutuvat vaihtamaan sosiaalista rooliaan yleisön mukaan, pyrkien todistamaan tietyille yleisölle nuoruuttaan ja toiselle aikuisuuttaan. Tässä tutkimuksessa havaittiin, että nuoret isät sovittavat itseään myös vuoroin nuoruuden ja vuoroin aikuisuuden maskuliinisuuksiin (Weber 2018, 17–18). Lunabban (2018, 108) mukaan lapsuuden ja nuoruuden maskuliinisuudet eroavat aikuisuuden maskuliinisuuksista siten, että poikien katsotaan herkästi olevan epäkypsiä ja kykenemättömiä vakavoitumaan syvempiin keskusteluihin. Tällainen ulkoa tuleva asenne heijastuu myös nuoriin isiin, joilta voidaan ikään kuin automaattisesti odottaa

epäkypsää ja etäistä ”Peter Pan -isyyttä” (ks. Huttunen 1999, 179–181). Tutkimuksissa oli havaittavissa nuorten isien pyrkimys sovittaa itseään aikuiseen maskuliinisuuteen torjuakseen tämän kaltaisia asenteita (Weber 2018, 17–18).

Nuoren isän sitoutumista näyttää uhkaavan etenkin perheeltä ja läheisiltä saadun tuen puute sekä epäonnistuminen jaetun vanhemmuuden suhteen rakentamisessa lapsen äidin kanssa (Tuffin ym. 2010, 494; Fagan & Lee 2011, 255). Etenkin nuorten vanhempien suhteissa jaetun vanhemmuuden toteutuminen käytännössä näyttäytyy erityisenä haasteena. Postmodernissa isyyden mallitarinassa jaettu vanhemmuus on vahva ideaali, ja siinä epäonnistuminen nähdään suorastaan tragediana (Kekäle & Eerola 2014, 29). Millerin (2011, 46) mukaan vanhemmuus on sellainen osa-alue, jossa mies voi poikkeuksellisesti kokea valtansa rajoittuneeksi suhteessa naiseen. Lapsen äiti voikin halutessaan toimia isyyden portinvartijana, mikä uhkaa miehen mahdollisuutta sitoutua lapseen (Mykkänen & Eerola 2014 50–51). Nuoren isän sitoutumista lapseen voidaan edesauttaa tukemalla paitsi jaetun vanhemmuuden suhdetta, myös miehen isä-identiteetin kokemusta jo varhaisessa vaiheessa (Costa ym. 2014, 105). Sitoutumisen näkökulmasta nuorten isien kohdalla läheisverkoston ja sieltä saadun tuen kartoittaminen olisi ensiarvoisen tärkeää tukitoimien mitoittamiseksi.

Kuten laadullisessa tutkimuksessa yleensä, myös tällä kirjallisuuskatsauksella on omat rajoituksensa. Tutkimukseni aihe on rajattu, minkä vuoksi tämä kirjallisuuskatsaus ei pyri tarkastelemaan aihetta kaikista mahdollisista perspektiiveistä. Myös tutkimuksen aineisto on rajattu, eikä aineistona ole käytetty kaikkea saatavilla olevaa tutkimusta aiheen ympäriltä. Aineistonkeruussa on tiedostettu tutkijan oman ajattelun vaikutus lopullisen aineiston valikoitumiseen, ja tämä tiedostaen tutkimusprosessissa on pyritty mahdollisimman syvään objektiivisuuteen kautta linjan.

Tämän kirjallisuuskatsauksen valossa nuori isyys näyttäytyy varsin erityislaatuisena ilmiönä. Nuoret isät kohtaavat paljon sellaisia haasteita, joiden tunnistamiseksi tulisi tuottaa lisää luotettavaa tietoa. Ilmiötä tulisi tutkia tarkemmin Suomen kontekstissa, jotta siitä saataisiin sellainen luotettava kokonaiskuva, joka olisi sovellettavissa suomalaisen yhteiskunnan erityispiirteisiin. Nuorten isien kokemuksista virallisilta tahoilta saamastaan tuesta Suomessa tulisi saada tutkimustietoa. Myös nuorten isien sitoutumista lapseen ja perheeseen olisi perusteltua tutkia lisää.

Kirjallisuus

*Aineistolähteet

- Aalto, Ilana (2018) Miten miehet pissaavat? Miehen mallin käsite poikien kehitystä ja kasvatusta koskevassa keskustelussa 1960-luvulta nykypäivään. Teoksessa Antti Kivijärvi & Tuija Huuki & Harry Lunabba (toim.) Poikatutkimus. Tampere: Vastapaino, 29–51.
- *Bermea, Autumn M. & Toews, Michelle L. (2018) “She Controlled Everything That I’d Do”: A Qualitative Exploration of Relationship Abuse Experienced by Adolescent Fathers. *Partner Abuse* 9(4), 362–378.
- *Costa, Marcela Medeiros de Almeida & Frare, Juliana Cristina & Nobre, Joseane Rodrigues da Silva & Tavares, Keila Okura (2014) Maternity and paternity: the view of the teenage couple. *Rev Bras Promoç Saúde, Fortaleza*, 27(1), 101–108.
- Devault, Annie & Forget, Gilles & Dubeau, Diane (2015) *Fathering: Promoting Positive Father Involvement*. Toronto: University of Toronto Press.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha (2014) *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.
- Erikson, Erik H. (1950) *Childhood and society*. New York: Norton.
- *Fagan, Jay & Lee, Yookyong (2011) Do coparenting and social support have a greater effect on adolescent fathers than adult fathers? *Family Relations* 60, 247–258.
- *Futris, Ted G. & Olmstead, Spencer B. & Pasley, Kay & Nielsen, Robert B. (2012) A fork in the road to high school completion: Exploring adolescent fathers’ educational paths. *Fathering* 10, 291–313.
- Goffman, Erving (1959) *Arkielämän roolit*. Suom. Erkki Puranen. Helsinki: WSOY.
- *Gordon, Derrick M. & Watkins, Natasha D. & Walling, Sherry M. & Wilhelm, Sara & Rayford, Brett S. (2011) Adolescent Fathers Involved with Child Protection: Social Workers Speak. *Child Welfare* 90(5), 95–114.
- Gould, Roger (1978) *Transformations: growth and change in adult life*. New York: Simon & Schuster.
- HE 88/2018 [Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lapsen hullosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.](https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2018/20180088?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=88%2F2018) <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2018/20180088?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=88%2F2018> Viitattu 22.11.2019.
- HE 206/2018 Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta.

<https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2018/20180206?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=206%2F2018> Viitattu 22.11.2019.

- *Holmberg, L. & Berg-Kelly, K. (2002) Health, healthcompromising behaviour, sexuality and involvement in pregnancy among 18-year-old Swedish males: a crosssectional survey. *Acta Pædiatr* 91, 838–843.
- Huttunen, Jouko (1999) Muuttunut ja muuttuva isyys. Teoksessa Arto Jokinen (toim.) *Mies ja muutos – kriittisen miestutkimuksen teemoja*. Vammala: Tampere University Press, 169–193.
- Huttunen, Jouko (2014) Isyyden muutos ja tulevaisuus. Teoksessa Petteri Eerola & Johanna Mykkänen (toim.) *Isän kokemus*. Helsinki: Gaudeamus, 178–196.
- Jokinen, Arto (1999) Tuntuu mieheltä. Teoksessa Arto Jokinen (toim.) *Mies ja muutos – kriittisen miestutkimuksen teemoja*. Vammala: Tampere University Press, 7–12.
- Kallio, Tomi J. (2006) Laadullinen review-tutkimus metodina ja yhteiskuntatieteellisenä lähestymistapana. *Hallinnon tutkimus Vol 2*. 18–28.
- Kekäle, Jari & Eerola, Petteri (2014) Isyyden tarinamarkkinoilla. Teoksessa Petteri Eerola & Johanna Mykkänen (toim.) *Isän kokemus*. Helsinki: Gaudeamus, 19–31.
- Koivisto, Juha & Haverinen, Riitta (2006) Systemaattiset tutkimuskatsaukset vaikuttavuuden arvioinnin välineenä sosiaalialalla. Arvioinnin teemanumero 2006. *Suomen arviointiyhdistys*. 108–126.
- Kolehmainen, Jani (2004) Osallistuva isä – muuttunut mies? Teoksessa Ilana Aalto & Jani Kolehmainen (toim.) *Isä kirja*. Tampere: Vastapaino, 89–108.
- Kolehmainen, Jani & Aalto, Ilana (2004) Johdanto isyyksien tutkimukseen. Teoksessa Ilana Aalto & Jani Kolehmainen (toim.) *Isä kirja*. Tampere: Vastapaino, 9–24.
- *Lau, May & Lin, Hua & Flores, Glenn (2015) Clusters of Factors Identify A High Prevalence of Pregnancy Involvement Among US Adolescent Males. *Matern Child Health* 19, 1713–1723.
- *Lehti, Venla & Sourander, Andre & Sillanmäki, Lauri & Helenius, Hans & Tamminen, Tuula & Kumpulainen, Kirsti & Almqvist, Fredrik (2012a) Psychosocial factors associated with becoming a young father in Finland: a nationwide longitudinal study. *BMC Public Health* 12(560), 1–8.
- *Lehti, Venla & Brunstein Klomek, Anat & Tamminen, Tuula & Moilanen, Irma & Kumpulainen, Kirsti & Piha, Jorma & Almqvist, Fredrik & Sourander, Andre (2012b) Childhood bullying and becoming a young father in a national cohort of Finnish boys. *Scandinavian Journal of Psychology* 53, 461–466.
- Lehtinen, Erno & Kuusinen, Jorma & Vauras, Marja (2007) *Kasvatuspsykologia*. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

- Lehtonen, Mikko (1999) Maskuliinisuus, kansallisuus, identiteetti. Teoksessa Arto Jokinen (toim.) Mies ja muutos – kriittisen miestutkimuksen teemoja. Vammala: Tampere University Press, 74–88.
- Levinson, Daniel (1978) The seasons of a man's life. Knopf. New York.
- Lunabba, Harry (2018) Laadullisen tutkimuksen näkökulma poikien koulu- ja hyvinvointikeskusteluun. Teoksessa Antti Kivijärvi & Tuija Huuki & Harry Lunabba (toim.) Poikatutkimus. Tampere: Vastapaino, 103–120.
- Lähteenmäki, Marko & Neitola, Marita (2014) Isien tukiverkot vauvaperheissä. Teoksessa Petteri Eerola & Johanna Mykkänen (toim.) Isän kokemus. Helsinki: Gaudeamus, 65–74.
- Miller, Tina (2011) Making sense of fatherhood: gender, caring and work. Cambridge: Cambridge University press.
- Mykkänen, Johanna (2014) Isäksi tulon monet polut. Teoksessa Petteri Eerola & Johanna Mykkänen (toim.) Isän kokemus. Helsinki: Gaudeamus, 32–48.
- Mykkänen, Johanna & Eerola, Petteri (2014) Sitoutuminen ja vastuu isyyden alussa. Teoksessa Petteri Eerola & Johanna Mykkänen (toim.) Isän kokemus. Helsinki: Gaudeamus, 49–64.
- Nuorisolaki (1285/2016)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161285?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=nuorisolaki> Viitattu 22.11.2019.
- Raitanen, Jenni (2018) Koulusurmat ja väkivaltainen maskuliinisuus. Teoksessa Antti Kivijärvi & Tuija Huuki & Harry Lunabba (toim.) Poikatutkimus. Tampere: Vastapaino, 221–237.
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna (2006) KvaliMOTV - menetelmäopetuksen tietovaranto (verkojulkaisu). Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto.
<https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html> Viitattu 2.11.2019.
- Säävälä, Hannu (1999) Mieheyden psykologiaa. Teoksessa Arto Jokinen (toim.) Mies ja muutos – kriittisen miestutkimuksen teemoja. Vammala: Tampere University Press, 52–73.
- THL (2018a) Perinataalitulasto – synnyttäjät, synnytykset ja vastasyntyneet 2018.
- THL (2018b) Pohjoismaiset perinataalitulastot 2016. THL tilastoraportti 5, 1–10.
- *Tuffin, Keith & Rouch, Gareth & Frewin, Karen (2010) Constructing adolescent fatherhood: responsibilities and intergenerational repair. Culture, Health & Sexuality 12(5), 485–498.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2012) Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsittely Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012. Helsinki, 1–44.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2019) Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja vol. 3, 1–72.

Turunen, Kari (2005) Ikävaiheiden kriisit. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.

*Weber, Jennifer Beggs (2018) Being there (or not): teen dads, gendered age, and negotiating the absente-father discourse. *Men and masculinities*, 1–23.

*Wilkes, Lesley & Mannix, Judy & Jackson, Debra (2011) 'I am going to be a dad': experiences and expectations of adolescent and young adult expectant fathers. *Journal of Clinical Nursing* 21, 180–188.

Liitteet

Liite 1. Aineistotaulukko.

Tutkimuksen tekijät, julkaisuvuosi ja kohdema	Artikkelin nimi	Tutkimusasetelma	Keskeinen tutkimustulos
1. Fagan, Jay & Lee, Yookyong 2011 Yhdysvallat	Do coparenting and social support have a greater effect on adolescent fathers than adult fathers?	Kvantitatiivinen pitkäaikais tutkimus.	Positiivisella jaetun vanhemmuuden suhteella havaittiin olevan voimakkaampi positiivinen vaikutus teini-isien sitoutumiseen lapseen aikuisiin isiin verrattuna. Myös sosiaalisella tuella havaittiin olevan voimakkaampi positiivinen vaikutus teini-isien sitoutumiseen lapseen aikuisiin isiin verrattuna.
2. Beggs Weber, Jennifer 2018 Yhdysvallat	Being there (or not): teen dads, gendered age, and negotiating the absent-father discourse.	Kvalitatiivinen tutkimus.	Tutkimuksessa ilmenee, kuinka nuoret isät harhailevat nuoruuden ja aikuisuuden välillä, vedoten toisaalta nopeaan aikuistumisen ja aloilleen asettumisen tarpeeseen ja toisaalta taas tarpeeseen kokea nuoruuden vapaus.
3. Lau, May & Lin, Hua & Flores, Glenn 2015 Yhdysvallat	Clusters of Factors Identify A High Prevalence of Pregnancy Involvement Among US Adolescent Males.	Kvantitatiivinen tutkimus.	HIV-testaus, naispuolisten seksikumppaneiden määrä koko elämän ja viimeisen vuoden aikana, kondomin käyttöön liittyvät asenteet, korkein koulutustaso, ikä, luokkataso koulussa, jolloin saanut ensimmäistä kertaa ehkäisyneuvontaa sekä asuminen poissa kotoa havaittiin olevan tekijöitä, jotka vaikuttivat teini-ikäisten miesten raskauteen osallisuuden todennäköisyyteen.
4. Futris, Ted G. & Olmstead, Spencer B. & Pasley, Kay & Nielsen, Robert B. 2012 Yhdysvallat	A fork in the road to high school completion: Exploring adolescent fathers' educational paths.	Kvantitatiivinen pitkäaikais tutkimus.	Teini-ikäisessä isäksi tuleminen on yhteydessä koulupudokkuuteen ja koulutuspolun katkonaisuuteen. Isäksi tuleminen ajankohta koulupolussa vaikuttaa isien koulutuksellisiin saavutuksiin.
5. Bermea, Autumn M. & Toews, Michelle L. 2018 Yhdysvallat	"She Controlled Everything That I'd Do": A Qualitative Exploration of Relationship Abuse Experienced by Adolescent Fathers.	Kvalitatiivinen tutkimus.	Teini-ikäisten kokemus väkivalta parisuhteessa lapsensa äitiin luokiteltiin tutkimuksessa neljään alaluokkaan: 1) emotionaalinen kaltoinkohtelu, 2) sosiaalinen kontrolli, 3) lapsen käyttäminen riidan välineenä sekä 4) fyysinen väkivalta. Tutkimuksen havainnot osoittavat, että samalla kun teinivanhemmat ovat kehitystehtävien risteyksessä, heillä on kokemuksia kaltoinkohtelun muodoista, jotka ovat tyypillisiä sekä teinisuhteissa että aikuisten parisuhteissa.

6. Costa, Marcela Medeiros de Almeida & Frare, Juliana Cristina & Nobre, Joseane Rodrigues da Silva & Tavares, Keila Okura 2014 Brasilia	Maternity and paternity: the view of the teenage couple.	Kvalitatiivinen tutkimus.	Kumppanin läsnäolo raskaudessa ja sen jälkeen voi vähentää uuden raskauden riskiä, mikä voidaan nähdä suojaavana tekijänä teiniraskauksissa. Teini-ikäiset osoittavat halua auttaa perhettään taloudellisesti sekä osallistua lapsensa hoitoon ja kasvatukseen.
7. Lehti, Venla & Sourander, Andre & Sillanmäki, Lauri & Helenius, Hans & Tamminen, Tuula & Kumpulainen, Kirsti & Almqvist, Fredrik 2012 Suomi	Psychosocial factors associated with becoming a young father in Finland: a nationwide longitudinal study.	Kvantitatiivinen pitkittäistutkimus.	Vertaisiin verrattuna pojat, joilla oli ollut psykososiaalisia ongelmia lapsuudessa, tulivat todennäköisemmin isäksi nuorena. Tätä todennäköisyyttä lisäsi oma nuori isä ja matalasti kouluttautunut äiti.
8. Lehti, Venla & Brunstein Klomek, Anat & Tamminen, Tuula & Moilanen, Irma & Kumpulainen, Kirsti & Piha, Jorma & Almqvist, Fredrik & Sourander, Andre 2012 Suomi	Childhood bullying and becoming a young father in a national cohort of Finnish boys.	Kvantitatiivinen pitkittäistutkimus.	Kiusaaja-kiusattujen (bully-victims) havaittiin olevan muihin verrattuna suurimmassa riskissä tulla isäksi alle 22-vuotiaana. 14.1% 8-vuotiaana kiusaaja-kiusatuiksi luokitelluista tuli isäksi alle 22-vuotiaana. Kiusaamisen yksistään ei nähty olevan yhteydessä nuorena isäksi tulemiseen.
9. Tuffin, Keith & Rouch, Gareth & Frewin, Karen 2010 Uusi-Seelanti	Constructing adolescent fatherhood: responsibilities and intergenerational repair.	Kvalitatiivinen tutkimus.	Nuoret isät itse eivät kokeneet ikäänsä esteenä osallistuvalla isyydelle. Elättäjän rooli osoittautui isille välttämättömäksi pahaksi, koska se rajoitti sitoutumista ja osallistumista vanhemmuuden muilla osa-alueilla. Se aiheutti jännitteitä kotona, sillä taloudellisen pääoman kerryttäminen tapahtui sosiaalisen pääoman kustannuksella. Oma lapsuus ja siellä esiintyneet epäkohdat motivoivat miehiä olemaan parempia isiä omille lapsilleen.
10. Wilkes, Lesley & Mannix, Judy & Jackson, Debra 2011 Australia	'I am going to be a dad': experiences and expectations of adolescent and young adult expectant fathers.	Kvalitatiivinen tutkimus.	Nuoret isät kokivat, että heidän koulussa saamansa seksuaalikasvatus ja vanhemmuuteen liittyvä kasvatus on ollut puutteellista ja erilaista tyttöihin verrattuna. Tutkimus tukee havaintoa, että nuoret isät voivat olla innokkaita kohtaamaan isyyteen liittyvät vastuut ja velvollisuudet. Haasteina näyttäytyivät huono valmistautuminen, elämän- ja rahanhallinnan ongelmat sekä omat huonot isäkokemukset.

<p>11. Holmberg, L. & Berg-Kelly K. 2002 Ruotsi</p>	<p>Health, health-compromising behaviour, sexuality and involvement in pregnancy among 18-year-old Swedish males: a cross-sectional survey.</p>	<p>Kvantitatiivinen tutkimus.</p>	<p>Muihin ryhmiin verrattuna raskauteen osallisena olleet teini-ikäiset pojat käyttivät harvemmin ehkäisyä, ja he olivat saaneet todennäköisemmin sukupuolitaudin. Heillä oli todennäköisemmin suurempi seksikumppanien määrä muihin ryhmiin verrattuna. He asuivat todennäköisemmin vuokra-asunnossa ja tulivat rikkinäisistä perheistä. He myös todennäköisemmin uskoivat näyttävänsä kronologista ikäänsä vanhemmalta.</p>
<p>12. Gordon, Derrick M. & Watkins, Natasha D. & Walling, Sherry M. & Wilhelm, Sara & Rayford, Brett S. 2011 Yhdysvallat</p>	<p>Adolescent Fathers Involved with Child Protection: Social Workers Speak.</p>	<p>Kvantitatiivinen tutkimus.</p>	<p>Sosiaalityöntekijät pitivät lastensuojelun asiakkaina olevien teini-isien keskeisimpinä tuentarpeina 1) vanhemmuuden taitoja 2) työllistymistä 3) lisäkoulutusta tai harjoittelua 4) kokeneemalta isältä saatua mentorointia Tässä tutkimuksessa etniseen vähemmistöön kuulumisen näyttäytyi riskinä isäksi tulemiselle teini-ikässä.</p>